

WOONZORGVISIE 2025 - 2030

www.bronckhorst.nl

gemeente Bronckhorst

Voorwoord

Met trots bied ik hierbij onze Bronckhorster Woonzorgvisie 2025-2030 aan. Een visie die ons beeld op de toekomst van wonen, welzijn en zorg in de gemeente Bronckhorst beschrijft. Zo komen er verschillende uitdagingen op onze gemeente af op het gebied van wonen, welzijn en zorg die vragen om een breder perspectief. Een van de grootste uitdagingen is de dubbele vergrijzing die zichtbaar is binnen onze kernen en leidt tot een verandering van de woonbehoefte. Samen met onze partners zetten we daarom in op een divers aanbod met voldoende passende woningen en woonvormen voor onze inwoners met een zorgvraag in de verschillende kernen. Willen we zorg kunnen blijven leveren dan is clustering van woningen in grotere centra een voorwaarde.

Ons college koestert het lokale naoberschap en wil graag dat onze inwoners prettig wonen in alle gebieden van onze gemeente, ook als zij een zorg- of ondersteuningsvraag hebben. Dit hebben we ook onderstreept in de speerpunten 'Mooi wonen in vitaal Bronckhorst' en 'Samen leven, werken en ontmoeten in een gezonde leefomgeving' uit ons coalitieakkoord.

De combinatie tussen de grote uitdagingen, de verschillende rollen die de gemeente daarbinnen vervult en de huidige (financiële) situatie vragen om een creatieve aanpak. De afgelopen periode is hier hard aan gewerkt en is vooral gezocht naar de mogelijkheden om het maximale voor onze inwoners te kunnen bereiken in samenwerking met onze partners. Hierbij is aandacht voor de middellange termijn (realisatie van meer woningen) en de lange termijn (inzet op beter doorstroming).

Een belangrijke schakel hierin is de herijkte woonvisie. Verantwoordelijk wethouder Gosselink presenteert de Bronckhorster woonvisie aan de gemeenteraad gelijktijdig met deze lokale woonzorgvisie. Gedurende de totstandkoming van beide visies is continu afstemming gezocht tussen beide stukken.

Ik wil graag onze participatieraad bedanken voor haar gedegen advies en de vijf duidelijke verbeterpunten die zij voorstellen. Ook wil ik de ruim 1000 inwoners bedanken die deelgenomen hebben aan het onderzoek gericht op wonen, welzijn en zorg in de gemeente en de deelname en bijdrage van de (zorg)stakeholders bij de verschillende voorbereidende bijeenkomsten. Zonder deze waardevolle input uit de samenleving is het voor ons niet mogelijk een passende visie op te stellen.

Ik hoop dat u deze visie met veel plezier tot u neemt en dat deze ook inspiratie biedt voor gemeenten met vergelijkbare vraagstukken.

Met vriendelijke groet,

Wethouder E.W. Blaauw

Samenvatting

Wonen, welzijn en zorg in gemeente Bronckhorst: onze droom

In Bronckhorst staan welzijn, leefbaarheid en naoberschap hoog in het vaandel. Onze inwoners wonen prettig in alle gebieden van onze gemeente, ook als zij een zorg- of ondersteuningsvraag hebben. In onze kernen zijn mensen gewend naar elkaar om te kijken. Wie echt (professionele) zorg nodig heeft, moet deze ook kunnen krijgen. Daarom zetten we in op slimme en efficiënte samenwerking tussen zorg- en welzijnsorganisaties, maar ook op welzijn, preventie en het versterken van leefbaarheid. Zo zorgen we ervoor dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen leven en wonen op de plek waar zij zich thuis voelen.

Samen met woningcorporaties, zorgaanbieders en ontwikkelaars zorgen we voor een divers aanbod met voldoende passende woningen en woonvormen zijn voor mensen met een zorgvraag in alle vijf gebieden in onze gemeente. Het aanbod sluit aan bij de wensen en behoeften van bewoners. Bij het ontwikkelen van woonzorgaanbod houden we rekening met de verschillen tussen kernen en het buitengebied, en met de bereikbaarheid van voorzieningen.

Waar zetten we ons voor in tot en met 2030?

1. Welzijn, leefbaarheid en naoberschap

Wat we al doen en willen behouden:

- We zorgen ervoor dat in iedere kern een plek is waar inwoners elkaar laagdrempelig kunnen ontmoeten.
- We ondersteunen onze welzijnsstichtingen om hun belangrijke rol in de dorpen te kunnen vervullen.
- We ondersteunen onze mantelzorgers.
- We hebben aandacht voor toegankelijkheid van de openbare ruimte.
- We bevorderen welzijn en leefbaarheid om de druk op de zorg te ontlasten.
- We ondersteunen inwoners die – al dan niet via de welzijnsstichtingen – initiatieven willen ontplooiën op het gebied van ontmoeten en omzien naar elkaar.
- Wij ondersteunen en waarderen onze vrijwilligers.

Wat we (meer) gaan doen:

- We stimuleren ontmoeting.
- We ondersteunen vrijwilligersvervoer.
- We werken aan klimaatadaptieve maatregelen om hittestress tegen te gaan.

2. Een passende woning voor mensen met een zorg of ondersteuningsvraag

Wat we al doen en willen behouden:

- We maken afspraken met corporaties over het vergroten van de voorraad nultrredenwoningen en geclusterde woningen voor senioren.
- We bieden inwoners een Toekomstbestendig Wonen-lening.
- We bieden ruimte aan innovatieve en collectieve woonvormen.
- We bevorderen doorstroming op de woningmarkt.
- We bieden woningen aan uitstromers uit instellingen en statushouders.
- We vergroten de voorraad betaalbare woningen (o.a. voor aandachtsgroepen).

Wat we (meer) gaan doen:

- We nemen regie op het toevoegen van voldoende levensloopgeschikte, geclusterde en zorggeschikte woonvormen voor ouderen, met name op locaties nabij voorzieningen.
- We zorgen voor meer diversiteit in woonconcepten.
- We stellen een afwegingskader op om nieuwe woonzorginitiatieven te toetsen op hun bijdrage aan de ambities die in deze woonzorgvisie worden verwoord.
- We sturen aan op het realiseren van voldoende kleine en betaalbare woonvormen voor mensen met een kwetsbare achtergrond en een kleine portemonnee.
- We versoepelen regels en procedures rondom woningsplitsing, woningdelen en verkamering. Dit draagt bij aan het vergroten van het aantal kleine, goedkope woningen in de gemeente.
- We bieden ruimte voor woonvormen voor mensen met een psychische kwetsbaarheid.
- We pakken onze verantwoordelijkheid in de regio wat betreft het huisvesten van 'aandachtsgroepen' zoals uitstromers uit instellingen of mensen die dak- of thuisloos zijn.
- Om mensen in staat te stellen om te zorgen voor hun naaste, maken we het mogelijk om in het buitengebied een bijgebouw te plaatsen bij de hoofdwoning, zoals een (pre)mantelzorgwoning.
- We stimuleren ouderen om na te denken over hoe zij willen wonen op hun oude dag en nemen drempels weg om daadwerkelijk te verhuizen.

3. Toekomstbestendige professionele zorg

Wat we al doen en willen behouden:

- We continueren de ketenaanpak Welzijn op Recept

Wat we (meer) gaan doen:

- In onze communicatie met inwoners benadrukken we het belang om tijdig voor te sorteren op een zorgvraag bij ouderdom.
- Om de efficiëntie van zorg te vergroten, gaan we in overleg met zorgaanbieders over gebiedsgerichte levering van zorg.
- We sluiten aan bij het transformatieplan de buurt als ecosysteem voor maatschappelijke gezondheidszorg
- We benutten de kansen van domotica en zorginnovatie en vergroten de bekendheid hiervan onder onze inwoners.
- We verkennen de mogelijkheid tot het uitbreiden van het aanbod aan tijdelijke zorg (bijvoorbeeld zorghotels, respijtzorgplekken of plekken voor revalidatiezorg).
- We vereenvoudigen de mogelijkheid tot het op- en afschalen van begeleiding, bijvoorbeeld in crisissituaties.

We werken een en ander uit in een uitvoeringsprogramma, waarin we aangeven welke acties we op welk moment uitvoeren, wat hierbij de rol van de gemeente is en welke andere partijen betrokken zijn. We geven een nieuwe impuls aan de samenwerkingstafel Wonen, welzijn en zorg, waarin we met onze partners zoals woningcorporaties, zorgpartijen en welzijnsstichtingen werken aan oplossingen voor de uitdagingen waar we ons voor gesteld zien. We werken hierbij toe naar prestatieafspraken met onze belangrijkste partners.

Inhoud

Voorwoord.....	1
Samenvatting.....	2
1. <i>Inleiding</i>	7
Aanleiding.....	7
Doelstelling.....	8
Landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen.....	8
Doelgroepen.....	11
Proces.....	11
Samenhang met de woonvisie.....	12
Rol van de gemeente.....	12
Onze droom voor Bronckhorst.....	13
2. <i>Ontwikkelingen en opgaven</i>	15
Meer mensen met een zorgvraag.....	15
Meer mensen die met urgentie gehuisvest moeten worden.....	16
Meer mensen met een specifieke woonvraag.....	19
Nieuwbouw biedt kansen voor passend maken woningvoorraad.....	20
Professionele zorg onder druk.....	23
Meer aandacht voor welzijn, preventie en zorg voor elkaar.....	24
3. <i>Thema 1: Welzijn, leefbaarheid en naoberschap</i>	25
Onze droom: welzijn en naoberschap als basis.....	25
Onze uitdaging: bereikbaarheid en voorzieningen.....	25
Onze kracht: naoberschap en betrokken inwoners.....	26
Wat doen we al en willen we behouden.....	27
Wat gaan we (meer) doen.....	29
4. <i>Thema 2: Een passende woning voor mensen met een zorg- of ondersteuningsvraag</i>	31
Onze droom: meer en divers woonzorgaanbod.....	31
Onze uitdaging: voldoende passend aanbod realiseren en doorstroming bevorderen.....	31
Onze kracht: veel ruimte.....	32

Uitgangspunten voor de uitvoering	33
Wat doen we al en willen we behouden	34
Wat gaan we (meer) doen	35
5. Thema 3: Toekomstbestendige professionele zorg	40
Onze droom: van zorg naar welbevinden	40
Onze uitdaging: zorg leveren in een uitgestrekte gemeente	40
Onze kracht: samen werken aan zorg in Bronckhorst	41
Wat doen we al en willen we behouden	41
Wat gaan we (meer) doen	42
6. Hoe gaan we hier aan werken?	44
Samenwerking	44
Reality check	45
Risicoparagraaf.....	46

1. Inleiding

Aanleiding

Bronckhorst is een van de meest uitgestrekte gemeenten van Nederland met 44 grotere en kleinere kernen en buurtschappen in een groen en aantrekkelijk landschap. Onze gemeenschappen zijn hecht en onze inwoners staan voor elkaar klaar. Tegelijkertijd zijn er ook ontwikkelingen die ons zorgen baren. Bronckhorst vergrijst, wat ervoor zorgt dat steeds meer mensen zorg of ondersteuning nodig hebben. Mensen wonen langer zelfstandig, ook wanneer zij een (zware) zorg- of ondersteuningsvraag hebben. Dat betekent dat er genoeg woningen moeten zijn voor mensen met mobiliteitsbeperkingen en voldoende woningen waar zorg geleverd kan worden. Maar een passende woning is niet voldoende. Ook een geschikte woonomgeving is van belang: zijn er voldoende, toegankelijke, voorzieningen en is er een plek waar mensen elkaar kunnen ontmoeten in de buurt? Ontmoeten, bewegen en een zinvolle daginvulling zijn belangrijk om bij te dragen aan (positieve) gezondheid en daarmee (verergering van) problemen te voorkomen of herstel te bewerkstelligen.

Door de vergrijzing is er de komende jaren minder zorgpersoneel beschikbaar. Zorgaanbieders geven aan te verwachten dat er in de toekomst niet meer op alle plekken in de gemeente (intensieve) thuiszorg beschikbaar zal zijn. Het is daarom van belang dat ook onze inwoners op tijd nadenken over hoe en waar zij willen wonen als ze ouder worden en zorg nodig hebben.

We zijn trots op de hechte gemeenschappen in onze kernen. Families wonen vaak al generaties lang in hetzelfde dorp, en naoberschap staat hoog in het vaandel. Dat helpt als het gaat om langer zelfstandig wonen. Het heeft echter ook nadelen. Veel mensen blijven, ook op latere leeftijd, het liefste in de eigen buurt wonen. Maar doordat de meeste kernen heel klein zijn, zijn er weinig voorzieningen in veel kernen. En in veel kernen is geen of weinig woonzorgaanbod. Bereikbaarheid en mobiliteit zijn dan ook belangrijke aandachtspunten in de gemeente.

Onze middelen als gemeente zijn beperkt – zowel qua financiën als menskracht. We zullen als gemeente dus op zoek moeten naar nieuwe oplossingen. We moeten meer aandacht hebben voor ‘omzien naar elkaar’, zorgen voor voldoende passende woonvormen en een toegankelijke woonomgeving, en de zorg efficiënter inrichten dan nu. Op die manier kunnen we ervoor zorgen dat Bronckhorst een fijne plek blijft om te wonen voor al onze inwoners, en dat wie zorg nodig heeft, die zorg ook kan krijgen.

De vorige woonzorgvisie van gemeente Bronckhorst stamt uit 2019 en is aan actualisatie toe. Sinds 2019 is er veel veranderd wat betreft beleidskaders, zowel op gemeentelijk- als Rijksniveau. In de tussentijd zijn er ook in andere beleidsdocumenten leidende principes en doelen geformuleerd, zoals in het Gezond en actief leven-akkoord (GALA), het beleidskader Sociaal Domein Bronckhorst en de Regiovisie Achterhoek. Daarnaast is er een Omgevingsvisie opgesteld. Tegelijkertijd met deze lokale woonzorgvisie wordt de herijking van de woonvisie voorgelegd ter besluitvorming. Gedurende de totstandkoming van beide visies is continu afstemming gezocht tussen beide stukken. In paragraaf 1.6 is toegelicht hoe beide stukken zich tot elkaar verhouden.

Doelstelling

Deze woonzorgvisie schetst onze visie op de toekomst van wonen, welzijn en zorg in de gemeente Bronckhorst. Daarmee sluiten we aan op bestaande beleidskaders waar het kan (landelijk, regionaal en lokaal) en scherpen deze aan waar noodzakelijk. Daarnaast geeft deze woonzorgvisie een richting aan voor concrete uitvoeringsmaatregelen. Deze worden nader gespecificeerd in het uitvoeringsprogramma, dat na vaststelling van deze visie zal worden uitgewerkt.

De opgaven rondom wonen, welzijn en zorg zijn groot. In onze gemeente staan mensen voor elkaar klaar. Zo zien wij ook de samenwerking met onze ketenpartners voor ons: we werken samen aan een gemeente waar het prettig wonen is, óók voor mensen met een zorg- of ondersteuningsvraag. Deze visie dient als houvast voor de afspraken die we met onze ketenpartners maken over ieders rol hierbij.

Landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen

Zowel op landelijk, regionaal als lokaal niveau zijn sinds de vaststelling van de vorige woonzorgvisie in 2019 verschillende ontwikkelingen geweest op het gebied van wonen en zorg.

Landelijk: meer regie op wonen en zorg

De afgelopen jaren laat de Rijksoverheid een koerswijziging zien op het gebied van wonen. Waar het Rijk voorheen met name een faciliterende rol innam, wordt haar rolopvatting steeds meer sturend. Dit komt tot uiting in de Rijksprogramma's die vallen onder de Nationale Woon- en Bouwagenda (o.a. Een thuis voor iedereen en Wonen en zorg voor ouderen) en

het programma Wonen, zorg en ondersteuning voor ouderen (WOZO). Een belangrijke nieuwe beleidslijn in deze programma's is de focus op langer (en weer) zelfstandig thuis wonen. 'Zelf als het kan, thuis als het kan, digitaal als het kan' geldt als het nieuwe credo. Een belangrijke reden hiervoor is dat het huidige stelsel van (verpleeghuis)zorg in de toekomst – vanwege vergrijzing en personeelstekorten - niet houdbaar is. Om de zorg te ontlasten, wordt de focus ook nadrukkelijker gelegd op preventie, zorgen voor elkaar en zelfredzaamheid.

Daarnaast wordt er een aantal doelgroepen genoemd met een bijzondere en/of moeilijker in te vullen huisvestingsvraag. Deze doelgroepen worden 'aandachtsgroepen' genoemd. Gemeenten dienen in lokaal beleid rekening te houden met deze doelgroepen. Deze beleidskaders worden geformaliseerd in de (nog vast te stellen) Wet versterking regie op de volkshuisvesting (Wrvrv). In dit wetsvoorstel staat een aantal vormvereisten voor volkshuisvestelijke programma's (waar woonzorgvisies een onderdeel van uitmaken).

Regionaal: nieuwe woonzorgvisie

De gemeente Bronckhorst is niet alleen op lokaal niveau bezig met een nieuwe woonzorgvisie, maar ook in regionaal verband. Voor de gehele Achterhoek geldt dat de bevolking vergrijsd en dat mensen met een zorgvraag steeds vaker thuis wonen. Dat leidt tot een toenemende vraag naar passende woonvormen voor mensen met een zorg- of ondersteuningsvraag. In de regionale woonzorgvisie wordt gewerkt aan een gezamenlijke Achterhoekse visie op wonen, welzijn en zorg. Uitgangspunt hierbij is om op regionaal niveau niet hetzelfde te doen wat gemeenten al doen, maar vooral een regionaal antwoord te bieden op de opgaven die gemeenten niet in hun eentje kunnen oplossen. Onderdeel van de regionale woonzorgvisie is het Afsprakenkader Ouderenhuisvesting. Hierin hebben de Achterhoekse gemeenten vastgelegd welke ambitie ze hebben ten aanzien van de toevoeging van ouderenhuisvesting in de komende jaren. In het document zijn ook heldere en eenduidige definities opgenomen van woonvormen (zie pagina 23). In deze lokale woonzorgvisie sluiten we hierop aan. Het afsprakenkader biedt ook input voor de herziening van de Achterhoekse Woondeal.

Lokaal: Nieuwe Omgevingsvisie Bronckhorst en Gezond en actief leven-akkoord

Fysiek domein

In 2022 is de nieuwe Omgevingsvisie van gemeente Bronckhorst vastgesteld. Hierin staan de brede ruimtelijke uitgangspunten beschreven voor de gemeente. De belangrijkste zijn:

- Onze dorpen en buurtschappen ontwikkelen zich elk op hun eigen manier, passend bij hun karakter en identiteit.

- De aanpak 'Vitale kernen' breiden we uit naar andere dorpen en buurtschappen. De inzet is dat onze dorpen en buurtschappen - daar waar nodig - in de periode tot 2035 een impuls krijgen.
- In elke gemeenschap, hoe klein ook, is er minimaal één bruisende, duurzaam te exploiteren ontmoetingsplek. Altijd gebaseerd op en gedragen door het initiatief in de gemeenschap. Vaak in combinatie met commerciële voorzieningen.
- Idealiter zijn basisvoorzieningen in het dorp of in elk geval binnen 20-minuten fietsafstand van elk dorp en buurtschap bereikbaar. Het gaat dan om basisonderwijs, huisarts, een ontmoetingsplek zoals sportaccommodatie of dorpshuis en een winkel voor de dagelijkse boodschappen.

Daarnaast is in juli 2024 het beleidskader Wonen in het buitengebied vastgesteld. Dit beleidskader is uitgewerkt in beleidsregels en deze zijn in oktober 2024 vastgesteld door het college en omschrijven de voorwaarden waar woon(zorg)initiatieven in het buitengebied aan moeten voldoen.

Sociaal domein

Leefbaarheid is een belangrijk thema voor de gemeente Bronckhorst als grote plattelandsgemeente. Het begrip leefbaarheid gaat over de aantrekkelijkheid van een gebied of gemeenschap om er te wonen, leven, sporten, elkaar te ontmoeten, te spelen, elkaar hulp te vragen en meer. De sociale basis is een belangrijk onderdeel van leefbaarheid. Vanuit het GALA, de Regiovisie Achterhoek en het Beleidskader Sociaal Domein zijn er al de nodige ambities en acties gepresenteerd rondom welzijn, preventie en positieve gezondheid. Dit past ook bij een gemeente als Bronckhorst, waar naoberschap centraal staat.

In het project 'Leefbaar en Sportief Bronckhorst' wordt gesproken over voorzieningen en binnen- en buitenlocaties waar ontmoeting, beweging, culturele activiteiten en sport plaatsvinden. In 2024 is in de vijf gebieden van Bronckhorst bekeken wat er leeft en speelt en zijn er gebiedsplannen opgesteld. Inwoners en verenigingen bepalen wat ze nodig vinden om op de lange termijn een aansluitend aanbod te houden en de leefbaarheid te behouden en versterken.

Daarnaast zet Bronckhorst zich in voor het op peil houden van leefbaarheid door het ondersteunen van de DorpsBelangenOrganisaties (DBO's).

Doelgroepen

Vanuit het Rijksprogramma Een thuis voor iedereen en de voorgestelde Wet versterking regie op de volkshuisvesting is een aantal aandachtsgroepen benoemd die in de woonzorgvisie aandacht verdienen. Het betreft de volgende groepen:

- Ouderen (mensen van 65 jaar en ouder)
- Mensen met lichamelijke, verstandelijke of zintuigelijke beperking of psychische kwetsbaarheid
- Mensen die dakloos zijn of dreigen dakloos te worden¹
- Mensen die in aanmerking komen voor urgentie voor een sociale huurwoning vanwege hun zorg- of ondersteuningsbehoefte². De Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting noemt in dit kader onder meer uitstromers uit beschermd wonen, jeugdzorgvoorzieningen, maatschappelijke opvang en detentie, en ook mantelzorgers en mantelzorgontvangers.

Van deze groepen zijn ouderen veruit de grootste doelgroep. Daarom krijgt deze doelgroep de meeste nadruk in deze woonzorgvisie.

Proces

Bij de totstandkoming van deze woonzorgvisie is gebruik gemaakt van de woonzorganalyse van de Provincie Gelderland. Om input op te halen voor de visie zijn er bijeenkomsten georganiseerd met stakeholders (zoals de woningcorporaties, zorgaanbieders en welzijnsstichtingen) en de gemeenteraad. Inwoners is om hun input gevraagd via een digitale vragenlijst die zij gedurende de zomer van 2024 konden invullen. Ook is er een aantal ambtelijke sessies geweest met medewerkers van de gemeente met verschillende expertises op het sociale en fysieke domein.

¹ Hieronder vallen woningzoekenden die buitenslapen, woningzoekenden in niet-conventionele woonplekken en woningzoekenden die uit nood verblijven bij familie en vrienden. Deze doelgroep is opgenomen in de Achterhoekse visie dak- en thuislozen.

² De Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting benoemt nog een aantal andere 'aandachtsgroepen' die een bijzondere huisvestingsvraag hebben, maar niet per definitie een zorg- of ondersteuningsvraag. Het gaat om arbeidsmigranten, uitwonende studenten, statushouders en woonwagenbewoners. Deze blijven in deze woonzorgvisie buiten beschouwing. In de woonvisie komen ze wel aan bod.

Samenhang met de woonvisie

Parallel aan deze woonzorgvisie is ook een nieuwe woonvisie uitgewerkt. De woonvisie gaat in op de woningbouw en woningbouwprogrammering, leefbaarheid, verduurzaming en de huisvestingsopgave voor aandachtsgroepen. Deze woonzorgvisie gaat dieper in op de huisvestingsopgave voor alle groepen met een zorg- of ondersteuningsvraag en legt de verbinding met het sociaal domein. Immers: alleen een woning is niet voldoende om ervoor te zorgen dat mensen met een zorg- of ondersteuningsvraag fijn kunnen wonen in onze gemeente. De hoofdlijnen van deze woonzorgvisie komen ook terug in de woonvisie. De woonvisie en de woonzorgvisie vormen beide input voor het volkshuisvestingsprogramma.

In onderstaand schema lichten we de verbanden tussen de verschillende onderdelen in de woonvisie 2019-2025, de herijking van de woonvisie en de woonzorgvisie toe.

Figuur: Relatie woonvisie t.a.v. andere beleidsontwikkelingen op het gebied van wonen

Rol van de gemeente

Op het gebied van wonen, welzijn en zorg vervult de gemeente verschillende rollen:

- Op het gebied van woningbouw heeft de gemeente een regierol: de gemeente stuurt op het toevoegen van voldoende levensloopgeschikte, geclusterde en zorggeschikte woningen en specifieke woonvormen op de juiste locaties, om zo te borgen dat woningvoorraad past bij de (toekomstige) samenstelling van de bevolking. Dat doen we door afspraken te maken met projectontwikkelaars, woningcorporaties en huurdersorganisaties. Maar ook door het stellen van voorwaarden aan woonzorginitiatieven (afwegingskader). Naast een sturende rol heeft de gemeente ook een faciliterende rol: de gemeente kan ouderen stimuleren om na te denken over de

toekomst, zorgen dat zij goede informatie krijgen over stappen die zij kunnen zetten en helpen om drempels weg te nemen, bijvoorbeeld om te verhuizen.

- Op het gebied van welzijn, leefbaarheid en naoberschap zien we onze rol primair als faciliterend en stimulerend. De gemeente faciliteert voorzieningen die zorgen voor een sterke sociale basis en voorwaarden creëert voor informele ondersteuning. Dan doen we bijvoorbeeld door subsidies te verlenen aan verenigingen en welzijnsstichtingen, en door ontmoetingsruimtes in de lucht te houden. Maar ook door eisen te stellen aan de inrichting van de openbare ruimte, zodat die uitnodigt tot ontmoeten en bewegen en goed toegankelijk is. Daarnaast zien we dat een groot deel van onze inwoners graag de handen uit de mouwen steekt voor hun gemeenschap. Deze energie willen we koesteren. Waar nodig willen we inwonersinitiatieven faciliteren en ondersteunen, zonder ze in de weg te lopen.
- Op het gebied van professionele zorg hebben we als gemeente een inkooprol waar het gaat om ondersteuning vanuit de Wmo. Waar het gaat om zorg vanuit de Zorgverzekeringswet en de Wet Langdurige Zorg zien we onze rol primair als verbindend. Er zijn veel verschillende partijen actief in gemeente Bronckhorst. We vinden het belangrijk dat de gemeente goed samenwerkt met al deze partners, en dat de verschillende partners ook onderling goed met elkaar samenwerken. Alleen samen bouwen we verder aan een gemeente waar het prettig wonen is voor onze inwoners, met en zonder zorgvraag. We wisselen kennis uit, stemmen initiatieven op elkaar af en stimuleren het gesprek over een efficiënte inrichting van het zorglandschap.

Onze droom voor Bronckhorst

Er zijn genoeg uitdagingen in onze gemeente op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Maar wij geloven dat we samen met onze samenwerkingspartners en inwoners aan mooie dingen kunnen bouwen op het gebied van wonen en zorg.

Onze droom voor de gemeente luidt als volgt:

Mensen wonen prettig in alle gebieden van onze gemeente, ook als zij een zorg- of ondersteuningsvraag hebben. In onze kernen zijn mensen gewend naar elkaar om te kijken. Wie echt (professionele) zorg nodig heeft, moet deze ook kunnen krijgen. Daarom zetten we in op slimme en efficiënte samenwerking tussen zorg- en welzijnsorganisaties, maar ook op welzijn, preventie en het versterken van leefbaarheid. Zo zorgen we ervoor dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen leven en wonen op de plek waar zij zich thuis voelen.

Samen met woningcorporaties, zorgaanbieders en ontwikkelaars zorgen we voor een divers aanbod met voldoende passende woningen en woonvormen zijn voor mensen met een zorgvraag in alle vijf gebieden in onze gemeente. Het aanbod sluit aan bij de wensen en behoeften van bewoners. Bij het ontwikkelen van woonzorgaanbod houden we rekening met de verschillen tussen kernen en het buitengebied, en met de bereikbaarheid van voorzieningen.

Dromen worden niet automatisch werkelijkheid, en de opgaven zijn complex. De zorgvraag neemt toe, er is beperkte capaciteit aan personeel, en de gemeente heeft minder financiële middelen tot haar beschikking dan in het verleden. In hoofdstuk 2 gaan we verder in op maatschappelijke ontwikkelingen en de opgaven zoals we die in gemeente Bronckhorst voor ons zien. Op basis daarvan hebben we drie thema's benoemd om concreet mee aan de slag te gaan:

- Thema 1: Welzijn, leefbaarheid en naoberschap
- Thema 2: Een passende woning voor mensen met een zorg- of ondersteuningsvraag
- Thema 3: Toekomstbestendige professionele zorg

In de hoofdstukken 3 tot en met 5 gaan we nader in op de praktische uitdagingen tussen droom en uitvoering en beschrijven we onze droom/visie, onze (directe) invloed en welke concrete maatregelen we gaan nemen per thema.

2. Ontwikkelingen en opgaven

Meer mensen met een zorgvraag

Ouderen

In de komende jaren neemt het aantal ouderen in de gemeente sterk toe. Vooral het aantal 'oudere ouderen' groeit snel. We noemen dat 'dubbele vergrijzing'. In 2030 zal 1 op de 6 inwoners 75 jaar of ouder zijn; tien jaar later is dat al bijna 1 op de 5.

Met de vergrijzing neemt het ook aantal ouderen met beperkingen en met zorg- of ondersteuningsvraag toe. In de provinciale woonzorganalyse worden hierin twee hoofdgroepen onderscheiden: (1) ouderen met een behoefte aan verpleegzorg (24-uurszorg) en (2) ouderen met een behoefte aan lichtere vormen van formele en/of informele zorg en ondersteuning. Uit het provinciale onderzoek blijkt dat:

- de groep ouderen met een behoefte aan verpleeghuiszorg (intramuraal of extramuraal) zal groeien van 435 in 2022 naar 575 in 2031 (+140).
- de groep ouderen met een behoefte aan 'zorg op afroep' in dezelfde periode naar verwachting groeit met 195 personen (van 630 nu naar 825 in 2031)³.

In alle kernen van de gemeente neemt het aantal ouderen toe.

Mensen met lichamelijke, verstandelijke of zintuigelijke beperking of psychische kwetsbaarheid

Uit de provinciale woonzorganalyse blijkt dat in de gemeente Bronckhorst circa 450 mensen licht verstandelijk beperkt zijn; 30 mensen zijn matig of ernstig verstandelijk beperkt. Daarnaast zijn er circa 300 mensen die kampen met psychiatrische problematiek en bijna 1.800 met somatische problematiek (dit zijn overwegend ouderen). Bovengenoemde aantallen betreffen mensen die zelfstandig wonen; mensen die intramuraal verblijven in een instelling zijn in deze cijfers niet meegenomen. Er is een stijgende trend in het aantal jongeren en vooral jongvolwassenen met psychosociale/psychische problemen in de Achterhoek; deze toename is ook landelijk waarneembaar⁴.

Een deel van de inwoners van Bronckhorst komt vanwege hun aandoening in aanmerking voor een indicatie vanuit de Wet Langdurige Zorg (Wlz). Er zijn in de gemeente 255 mensen met een Wlz-indicatie vanwege een verstandelijke beperking (VG), 20 vanwege een

³ InFact Research, Woonzorganalyse aandachtsgroepen Gelderland 2024.

⁴ Regiobeeld Achterhoek 2023.

lichamelijke beperking (LG) en 75 vanwege psychiatrische problematiek (GGZ-Wonen). Daarnaast hebben 49 mensen (situatie 2023) een indicatie voor Beschermd Wonen (BW) vanuit de Wmo vanwege psychische problematiek. Het zijn met name mensen met een Wlz- of BW-indicatie die behoefte hebben aan een specifieke woonvorm.

Het aantal mensen met een beperking zal de komende jaren naar verwachting licht gaan stijgen in de gemeente Bronckhorst, in lijn met de bevolkingsgroei die het gevolg is van de hogere bouwambitie. Daarbij is het belangrijk om te vermelden dat ook mensen met een verstandelijke beperking steeds ouder worden. Er is daarom ook voor deze groep meer aandacht nodig voor toegankelijkheid – zowel van woningen als de woonomgeving.

(Dreigend) dak- en thuisloze mensen

In het kader van het Nationaal Actieplan Dakloosheid wordt landelijk ingezet op het terugbrengen van het aantal dak- en thuislozen tot 0 in 2030. Op basis van in 2023 uitgevoerd onderzoek is door middel van een 'point-in-time telling' in kaart gebracht dat er in de regio Achterhoek 264 volwassen mensen dak- of thuisloos waren. Circa 40% van deze groep verbleef in een vorm van opvang of een instelling. De overige 60% verbleef in een niet-conventionele ruimte, bij familie, vrienden of kennissen of had te maken met een dreigende uithuiszetting. Aanvullend op deze 264 mensen, zijn er ook 52 minderjarigen direct betrokken. In gemeente Bronckhorst zijn in de telperiode 7 volwassen dakloze mensen geteld: 4 mannen en 3 vrouwen. Daarnaast zijn er hier nog 5 minderjarige kinderen bij betrokken. Een conflict met familie of relatieproblemen zijn de meest voorkomende redenen voor dakloosheid in deze gemeente. Van de mensen zonder vaste woon- of verblijfplaats verbleven er 2 in de openbare ruimte of noodopvang, nog eens 2 in een vorm van tijdelijk verblijf en drie in een niet-conventionele woonruimte of bij familie of kennissen. Een risicofactor is dan ook dat wanneer er meer gehandhaafd wordt op bijvoorbeeld illegale woonsituaties op campings, er meer mensen op straat komen te staan.

Meer mensen die met urgentie gehuisvest moeten worden

In de Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting zijn diverse groepen woningzoekenden genoemd die in aanmerking komen voor voorrang bij woningtoewijzing, omdat het voorzien in de behoefte aan woonruimte dringend noodzakelijk is voor deze groep. Er is een verplichting geïntroduceerd voor alle gemeenteraden om een huisvestingsverordening vast te stellen waarin in ieder geval een urgentieregeling is opgenomen. In de wet is vastgelegd welke categorieën van urgent woningzoekenden hier ten minste in moeten worden opgenomen. Met de indeling in een urgentie categorie komen deze groepen

woningzoekenden vervolgens sneller in aanmerking voor een huisvestingsvergunning dan andere woningzoekenden. Daarnaast geldt dat het huisvesten van vergunninghouders (vluchtelingen met een verblijfsstatus) een wettelijke taak is van gemeenten. Ongeacht of gemeenteraden deze groep aanmerken als urgentiecategorie, moet deze wettelijke taak worden uitgevoerd.

Bronckhorst heeft nu nog geen urgentieregeling; de gemeente werkt hier momenteel in regionaal verband aan. Het ligt in de lijn der verwachting dat met de nieuwe regeling meer mensen dan nu in aanmerking zullen komen voor urgentie voor een woning.

Hieronder staan de verplichte urgentiecategorieën op een rij:

- Mantelzorgers- of ontvangers⁵
- Woningzoekenden die op grond van ernstige en chronische medische redenen dringend woonruimte behoeven
- Uitstromers uit instellingen:
 - Dak- en thuislozen die uitstromen vanuit een opvangvoorziening
 - Uitstromers uit beschermd wonen (GGZ) en klinische GGZ
 - Slachtoffers van huiselijk geweld of mensenhandel die uitstromen uit een opvangvoorziening
 - Uitstromers uit jeugdzorgvoorzieningen
- Uitstromers uit (jeugd)detentie of forensische zorg
- Stoppende sekswerkers die deelnemen aan een overheidsprogramma gericht op duurzaam uitstappen

In de regio Achterhoek heeft men nog geen exact beeld van de omvang van de aandachtsgroepen die in aanmerking komen voor urgentie voor een sociale huurwoning. Voor zover mogelijk, geven we hieronder een inschatting van de (te verwachten) omvang van bovengenoemde groepen.

Mantelzorgers en mantelzorgontvangers

In Bronckhorst zijn er naar schatting 11.000 mantelzorgers, waarvan er 9.500 langdurig voor iemand zorgen en ruim 1.800 langdurig én intensief voor iemand zorgen. Ruim 1.000 mantelzorgers in de gemeente zijn zwaarbelast door hun mantelzorgtaak⁶.

⁵ Hierbij gelden aanvullende voorwaarden, o.a. t.a.v. de duur en intensiteit van de mantelzorg en de relatie tussen mantelzorg en mantelzorgontvanger.

⁶ Bron cijfers: MantelzorgNL.

Door de vergrijzing zijn er steeds minder potentiële mantelzorgers voor iedere persoon die mantelzorg nodig heeft: de verhouding tussen potentiële mantelzorgontvangers en -verleners neemt af van een ratio van 3,3 in 2022 naar 1,9 in 2035.

Al langere tijd gold voor deze groep een wettelijk verplichte urgentie (als men een urgentieregeling in de huisvestingsverordening opnam). De praktijk wijst uit dat het beroep dat hierop gedaan wordt beperkt is.

Medisch urgenten

Het is niet bekend hoeveel mensen in de gemeente Bronckhorst op jaarbasis een beroep (zullen) doen op urgentie voor een sociale huurwoning vanwege ernstige en chronische medische redenen.

Uitstromers uit instellingszorg

In de regio Achterhoek stroomden in 2023 33 mensen uit vanuit Beschermd Wonen en 113 vanuit de maatschappelijke opvang; het is niet bekend hoeveel van hen een woning zochten en vonden in de gemeente Bronckhorst. De provinciale woonzorganalyse biedt geen cijfers over het aantal uitstromers vanuit vrouwenopvang, klinische GGZ en forensische zorg, evenmin als voor slachtoffers van mensenhandel. Het is ook niet bekend hoeveel jongeren er jaarlijks naar de gemeente Bronckhorst uitstromen vanuit jeugdzorginstellingen.

Uitstromers uit (jeugd)detentie of forensische zorg

In 2021 is één iemand in de gemeente Bronckhorst gehuisvest na detentie. De exacte aantallen over een langere periode zijn niet bekend, maar het gaat naar verwachting om zeer kleine aantallen.

Stoppende sekswerkers die deelnemen aan een overheidsprogramma gericht op duurzaam uitstappen

Er is in Nederland een landelijk dekkend netwerk van uitstapprogramma's voor sekswerkers, bedoeld om sekswerkers te helpen de prostitutie te verlaten. Soms verandert men daarbij niet alleen van beroep, maar is ook een andere woning/woonsituatie wenselijk. Vandaar dat deze groep van het Rijk een wettelijke urgentie krijgt. Exacte cijfers over het aantal vrouwen en mannen waarover het hier gaat ontbreken en er is geen landelijke monitor van het aantal uittredende sekswerkers.

Statushouders

Statushouders zijn formeel geen urgentie categorie, maar gemeenten zijn wel gehouden aan een jaarlijkse taakstelling voor de huisvesting van deze groep. De taakstelling voor statushouders lag voor Bronckhorst de afgelopen drie jaar tussen de 50 en de 100 mensen per jaar. In de Achterhoek wordt daarnaast de spreidingswet gevolgd voor de opvang van asielzoekers.

Samenvatting huisvestingsopgave voor mensen met urgentie

URGENTIEGROND	AANTAL
Mantelzorgers of mantelzorgontvangers	Circa 11.000 mantelzorgers in gemeente Aantal urgentie-aanvragen zeer beperkt
Medisch urgenten	Niet bekend
Uitstromers uit instellingen	In regio Achterhoek, op jaarbasis: - Circa 35 uitstromers uit Beschermd Wonen - Circa 115 uitstromers uit Maatschappelijke opvang - Vanuit jeugdzorgvoorzieningen: niet bekend - Vanuit vrouwenopvang, klinische GGZ en forensische zorg: niet bekend - Vanuit detentie: zeer kleine aantallen
Stoppende sekswerkers	Niet bekend
Statushouders	Geen urgentie, wel taakstelling 50 tot 100 personen per jaar

Meer mensen met een specifieke woonvraag

Mensen wonen steeds vaker en langer zelfstandig thuis, ook wanneer zij een (zware) zorg- of ondersteuningsvraag hebben. Dat betekent dat er genoeg woningen moeten zijn voor mensen met mobiliteitsbeperkingen en voldoende woningen waar zorg geleverd kan worden. Zowel verpleeghuiszorg als zorg op afroep kan geboden worden in verschillende woonvormen. In het Rijksbeleid wordt voor ouderenhuisvesting een onderscheid gemaakt tussen zorggeschikte woningen, geclusterde woningen en nultredenwoningen: zie voor definities pagina 23.

In het provinciale woonzorgonderzoek wordt ervan uitgegaan dat 25% van de ouderen met een behoefte aan verpleeghuiszorg deze kan ontvangen in de thuissituatie. De overige ouderen hebben behoefte aan een plek in een verpleeghuis of een zorggeschikte woning. In het provinciale onderzoek is de aanname gedaan dat tussen de 20% en 40% van deze mensen zal worden gehuisvest in een 'verpleeghuis nieuwe stijl' – dit zijn complexen die

lijken op een verpleeghuis (en vaak direct naast een bestaand verpleeghuis worden gerealiseerd), maar waar wonen en zorg gescheiden zijn. Deze complexen hebben vaak een homogene samenstelling (er wordt op zorgzwaarte toegewezen). De overige 60% tot 80% van deze ouderen kan worden gehuisvest in een gemengd complex. In deze complexen wonen de ouderen met een behoefte aan verpleegzorg samen met meer vitale ouderen (of andere doelgroepen). Als hierbij wordt uitgegaan van een wenselijke mix van 7 'dragers' op 3 'vragers', dan zou dit betekenen dat er in Bronckhorst tot en met 2030 215 tot 285 extra woningen in dergelijke woonvormen nodig zijn. Idealiter zijn deze allemaal zorggeschikt, zodat ouderen als zij een zorgvraag ontwikkelen niet nogmaals hoeven te verhuizen.

Op basis van bovenstaande redenering wordt de indicatieve opgave ouderenhuisvesting voor de gemeente Bronckhorst voor de periode tot en met 2030 in het provinciale onderzoek gesteld op:

- + 20 tot 40 zorggeschikte woningen in 'homogeen geclusterde woonvormen'
- ten minste + 65 tot 85 zorggeschikte woningen in 'gemengd geclusterde woonvormen'
- + 110 tot 180 woningen in gemengd geclusterde woonvormen voor mensen zonder Wlz-indicatie

In totaal gaat het dan dus om 215 tot 285 geclusterde, al dan niet zorggeschikte woningen.

Ook onderzoeksbureau ABF heeft een raming gemaakt van de benodigde uitbreiding aan ouderenhuisvesting in de gemeente. Volgens deze raming moeten er in de gemeente Bronckhorst in de periode tot en met 2030 125 zorggeschikte woningen en 95 geclusterde woningen worden toegevoegd (totaal 220). Daarnaast zijn er volgens deze raming in Bronckhorst 305 nultredenwoningen extra nodig voor ouderen met lichte mobiliteitsproblemen.

Voor alle genoemde woonvormen geldt dat uitbreiding deels door nieuwbouw, maar mogelijk ook door aanpassing van bestaande woningen en gebouwen kan plaatsvinden.

Nieuwbouw biedt kansen voor passend maken woningvoorraad

Mismatches in woningvoorraad

Van de bestaande woningvoorraad in de gemeente Bronckhorst is een relatief klein deel levensloopgeschikt. Bijna 70% van de woningen is een tweekapper of vrijstaande woning, slechts 7% is een appartement⁷. Ook van de bestaande corporatiewoningen in Bronckhorst is een relatief groot deel (74%) een eengezinswoning, terwijl – in vergelijking met het

⁷ Stec groep, Naar balans op de woningmarkt in Bronckhorst (juni 2023).

regionaal gemiddelde – juist een relatief hoog aandeel van de huishoudens die in een corporatiewoning woont de AOW-leeftijd heeft of ouder is (34%)⁸.

Inwoners die behoren tot de andere ‘aandachtsgroepen’ hebben vaak behoefte aan een betaalbare huurwoning. Een relatief klein deel van de bestaande woningvoorraad in Bronckhorst behoort tot die categorie. Op dit moment is 17% van de woningvoorraad in Bronckhorst een sociale huurwoning. Om mensen uit aandachtsgroepen én anderen die behoefte hebben aan een betaalbare woning meer kans te bieden om in Bronckhorst een woning te vinden, zullen er in de komende jaren sociale huurwoningen worden toegevoegd.

Woondeal en nieuwbouwambities

De gemeente Bronckhorst maakt onderdeel uit van de woondealregio Achterhoek. In de regionale Woondeal is afgesproken dat er tussen 2022 en 2030 in de gemeente Bronckhorst op een totaal aantal van minimaal 1.000 te realiseren woningen 305 huurwoningen worden toegevoegd in de sociale huur, 45 middenhuurwoningen en 310 betaalbare koopwoningen. Hiermee stijgt het aandeel sociale huurwoningen op het totaal van 17% naar 18%. De woningbouwambitie van de gemeente is hoger dan de aantallen die in de huidige Woondeal zijn afgesproken: de gemeente wil in de periode 2020-2035 1.700 tot 2.200 woningen toevoegen. Dit wordt uitgewerkt in de nieuwe Woondeal.

Regionaal worden ook afspraken gemaakt over het aantal nultredenwoningen, geclusterde woningen en zorggeschikte woningen die elke gemeente gaat toevoegen voor ouderen. Dit doen we in het Afsprakenkader Ouderenhuisvesting.

‘Denk vandaag over morgen’

Inwoners hebben zelf een belangrijke verantwoordelijkheid om op tijd na te denken over de vraag of hun woning en woonplek passend zijn om op hogere leeftijd te blijven wonen. Als daarvoor een aanpassing aan de woning nodig is, zijn zij ook in eerste instantie zelf aan zet. Als ze besluiten dat een andere woning of woonplek beter geschikt is, dan moet dat passende aanbod er wel zijn. Vandaar dat we als gemeente willen inzetten op uitbreiding van het geschikte aanbod in diverse prijsklassen. Daarnaast zien we het als onze verantwoordelijkheid om ouderen te informeren over de mogelijkheden die er zijn en belemmeringen voor verhuizen weg te nemen.

⁸ Lokale monitor wonen.

In een inwonerenquête die in het kader van deze woonzorgvisie is uitgezet⁹, geeft iets meer dan de helft van de respondenten van 75 jaar en ouder aan dat ze nu al wonen in een woning die geschikt is om te blijven wonen als de gezondheid achteruit gaat: bij ruim 30% was de woning al geschikt, 20% zegt de woning zelf geschikt gemaakt te hebben. Bijna de helft van deze groep woont dus in een woning die niet 'geschikt' is – of waar in het geval van een zorgvraag ten minste aanvullende aanpassingen nodig zijn. Bij de groep 65 tot 75-jarigen is het aandeel dat in een niet of gedeeltelijk geschikte woning woont met 70% nog een stuk groter.

Het is met name die groep 65 tot 75-jarigen die aangeeft een verhuizing te overwegen: bijna 1 op de 3 respondenten in deze leeftijdscategorie denkt dit binnen 2 tot 10 jaar te willen doen, nog eens 15% binnen een periode van 10 tot 15 jaar. De kern Vorden oefent de grootste aantrekkingskracht uit op ouderen die een verhuizing overwegen, gevolgd door Zelhem en Hengelo. Bij 65 tot 75 jarigen (en ook de wat jongere groepen) spreekt een 'levensloopgeschikte woning waar ik zelfstandig kan wonen' en 'wonen in een hofje, waar extra aandacht is voor omzien naar elkaar' het meeste aan. Bij wat oudere ouderen spreekt een aanleunwoning nabij een zorginstelling meer aan.

Het overgrote deel van de inwoners van Bronckhorst woont in een koopwoning. Naarmate de leeftijd vordert, neemt het aandeel dat na verhuizen graag naar een huurwoning zou willen gaan toe. Van de 75+'ers die op zoek zijn naar een ander woning, zegt een even groot deel te willen huren als kopen.

Een aanzienlijk deel (43%) van de 65 tot 75-jarigen die een verhuizing overwegen, geeft aan geen passend woningaanbod te kunnen vinden en daarom (nog) niet te verhuizen.

⁹ Inwonerpanel door Moventem, zomer 2024.

Definities ouderenhuisvesting

In het regionaal Afsprakenkader Ouderenhuisvesting Achterhoek is afgesproken om in de regio eenduidige definities te hanteren voor ouderenhuisvesting, die in lijn zijn met de door het Rijk gehanteerde definities. Hieronder zetten we op een rij wat we in de regio verstaan onder nultredenwoningen, geclusterde woonvormen en zorggeschikte woningen.

- **Nultredenwoningen:** zelfstandige woningen die zowel intern als extern toegankelijk zijn. Dit houdt in dat je de woningen kan bereiken zonder trap te lopen (extern toegankelijk) en dat woonkamer, keuken, badkamer, toilet en minimaal 1 slaapkamer zonder trappen te bereiken zijn (intern toegankelijk). Deze woningen zijn toegankelijk bij oplevering van nieuwbouw of verbouw en behoeven geen aanpassing meer.
- **Geclusterde woonvormen:** een complex met ten minste 12 (nultreden)woningen met een ontmoetingsruimte¹⁰ in of nabij het wooncomplex (op loopafstand voor ouderen). Geclusterd betekent dat deze woonvormen ingericht zijn op het bevorderen van sociaal contact en gemeenschapsgevoel, waardoor eenzaamheid wordt tegengegaan en samenredzaamheid wordt bevorderd¹¹.
- **Zorggeschikte woningen:** zelfstandige nultredenwoningen in geclusterd verband, die geschikt zijn voor ouderen met de WLZ-indicatie van volledig pakket thuis (VPT). Om alle vormen van zorg te kunnen leveren dienen deze wooneenheden en de woonvorm rolstoelgeschikt te zijn, met voldoende ruimte om zorg te verlenen. De woningen zijn dementievriendelijk ingericht¹².

Professionele zorg onder druk

Mensen worden steeds ouder. Dat is natuurlijk fijn. Het leidt er echter ook toe dat er meer mensen komen met een zorg- of ondersteuningsvraag. Tegelijkertijd daalt het arbeidspotentieel, waardoor er te weinig mensen beschikbaar zijn om de zorg te leveren zoals we die nu kennen. Ook wordt de zorg steeds duurder. Door deze combinatie van factoren staat de zorg onder druk. Ook in onze gemeente. Zorgaanbieders geven aan dat het huidige niveau van zorgverlening in de toekomst niet houdbaar is. Zij verwachten dat zorg aan huis (vanuit Zvw, Wmo en Wlz) in de toekomst naar verwachting alleen nog in grotere kernen geleverd zal kunnen worden. Om te zorgen dat iedereen die zorg nodig heeft deze

¹⁰ Net zoals de variatie aan woonvormen heeft ook de ontmoetingsruimte een brede scope (van huiskamer, tuinhuis tot gemeenschappelijke ruimten in de plint met een buurtfunctie). Er is een subsidieregeling beschikbaar (<https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/soo>) voor de bouw ervan, maar de behoefte van het ontmoeten en de gewenste ruimte vraagt goed onderzoek. Als om de hoek al een dorps huis of bibliotheek is, kan dat ook een rol vervullen. De woonvorm draagt bij aan actief en vitaal blijven, meedoen en deel uitmaken van de samenleving en is fysiek verbonden aan een geclusterde woonvorm, of op maximaal 100 meter daarvandaan. (bron: Handreiking Geclusterde woonvormen voor senioren, Platform31 en RVO).

¹¹ In lijn met: Handreiking Geclusterde woonvormen voor senioren, Platform31 en Handreiking Monitoringsdefinities Woningtypen ouderenhuisvesting, ministerie BZK.

¹² In lijn met: RVO en Handreiking Monitoringsdefinities Woningtypen ouderenhuisvesting, ministerie BZK.

ook kan krijgen, moet de zorg anders worden ingericht. In het Regioplan Achterhoek (2023) staat hoe zorgpartijen en samenwerkingspartners dat de komende jaren willen uitvoeren. Dit is een uitwerking van het landelijke Integraal Zorgakkoord (IZA). Om de zorg efficiënter in te richten, kijken veel zorgorganisaties naar slimme manieren om samen te werken. Ook wordt er bij nieuwe huisvestingsinitiatieven voor mensen met een zorgvraag vaker gekeken naar clustering, bijvoorbeeld nabij (zorg)voorzieningen, zodat zorgmedewerkers minder tijd hoeven te reizen en meer tijd overhouden voor het daadwerkelijk leveren van zorg. De belangrijkste omslag zit hem echter in een verandering van benadering. Sommige vragen die in eerste instantie een 'zorgvraag' lijken, kunnen ook op heel andere manieren dan met de inzet van professionele zorg worden beantwoord. De nadruk ligt steeds meer op welzijn, preventie, herstel en zorgzame gemeenschappen: 'een onsje welzijn scheelt een kilo zorg'.

Meer aandacht voor welzijn, preventie en zorg voor elkaar

Gelukkig en gezond zijn met een fijn sociaal netwerk, is belangrijk voor iedereen. Om dat te bevorderen wordt er steeds meer ingezet op welzijn, preventie, herstel en ontmoeting. Dit voorkomt (verergering) van problemen in veel gevallen. In gemeente Bronckhorst zijn we al flink aan de slag gegaan met onze ambities uit het Gezond en actief leven-akkoord.

De gemeente heeft sinds 2021 een Lokale Inclusieagenda, waarbij toegankelijkheid van de openbare ruimte en bereikbaarheid bijzondere aandacht hebben. Daarnaast is de gemeente bezig met het opstellen van een Verordening klimaatadaptatie om hittestress tegen te gaan. Hittestress kan voor veel ongemak en aanvullende gezondheidsproblemen leiden bij mensen met een kwetsbare gezondheid, zoals ouderen.

Op basis van het Beleidskader sociaal domein en het GALA is een aantal programma's gestart om welzijn en leefbaarheid te bevorderen.

3. Thema 1: Welzijn, leefbaarheid en naoberschap

Onze droom: welzijn en naoberschap als basis

Welzijn, leefbaarheid en naoberschap vormen het hart van ons beleid. In onze gemeente kijken mensen naar elkaar om, is iedereen welkom en hoort iedereen erbij. Er zijn volop initiatieven in onze gemeenschappen die we als gemeente een warm hart toedragen. Waar nodig helpen we een handje, in samenwerking met onze welzijnspartners. Onze openbare ruimte is toegankelijk en dementievriendelijk¹³. We zorgen voor een goede spreiding en bereikbaarheid van onze voorzieningen. In iedere hoofdkern is een ontmoetingsruimte. In kleinere kernen stimuleren we het breder inzetten van bestaande faciliteiten als sport- en ontspanningsverenigingen als plekken voor ontmoeting.

Onze uitdaging: bereikbaarheid en voorzieningen

Voorzieningen in kleinere kernen en het buitengebied

In onze grotere kernen zijn Dorpskamers waar mensen elkaar op laagdrempelige wijze kunnen ontmoeten. In de kleinere kernen is het niet altijd haalbaar om een ontmoetingsruimte of dorpskamer te realiseren. Tegelijkertijd zien we dat ontmoeting overal kan: juist ook in de bibliotheek, de supermarkt, in de sportkantines, bij muziekverenigingen en in dorpshuizen plaatsvindt. Voor iedereen is het belangrijk dat mensen elkaar (spontaan) kunnen ontmoeten en contact maken op een zo laagdrempelig mogelijke manier.

Ook andere voorzieningen concentreren zich met name in de grotere kernen. Een veelgebruikte vuistregel is dat huisarts, apotheek en supermarkt zich op rollatorafstand (plusminus 500 meter) dienen te bevinden van (in ieder geval) ouderen met een zorg- of ondersteuningsvraag. Dat is in veel van onze kernen niet haalbaar. Dat is niet altijd direct problematisch: veel mensen met een zorg- of ondersteuningsvraag prettig in hun eigen huis of sociale omgeving en hebben niet de behoefte om te verhuizen om dichterbij bepaalde voorzieningen te wonen. Er is echter ook een groep die wel liever dichterbij bepaalde voorzieningen zou willen wonen, maar op ziet tegen het verhuizen of geen geschikte woning kan vinden. Bij deze mensen kan een gebrek aan voorzieningen onder meer leiden tot sociaal isolement en eenzaamheid.

¹³ Zie samendementievriendelijk.nl voor een omschrijving.

Bereikbaarheid binnen en tussen kernen

Om te zorgen dat iedereen gebruik kan maken van de voorzieningen die zij nodig hebben in onze gemeente, is een goede bereikbaarheid van groot belang. De afstanden tussen onze kernen kunnen best groot zijn. Mensen met een zorg- of ondersteuningsvraag kunnen niet altijd gemakkelijk met de auto of de fiets reizen om deze afstanden te overbruggen¹⁴. Het openbaar vervoersnetwerk in onze gemeente dekt echter niet de gehele gemeente. Vanuit kleinere kernen is de gang naar grote kernen niet altijd eenvoudig, terwijl er veel voorzieningen zijn verdwenen uit kleine kernen. En ook binnen (grotere) kernen is het niet voor iedereen makkelijk zich te verplaatsen met het openbaar vervoer.

Toegankelijkheid van de openbare ruimte

De toegankelijkheid van de openbare ruimte laat op sommige plekken in de gemeente te wensen over. Voor mensen met mobiliteitsbeperkingen kan dat enorme hinder veroorzaken.

Onze kracht: naoberschap en betrokken inwoners

Naoberschap

Onze kernen kenmerken zich door een hechte gemeenschap en een sterk gevoel van saamhorigheid. Mensen zijn bereid elkaar te helpen en staan voor elkaar klaar. Dat blijkt ook uit de inwonerenquête die in het kader van deze woonzorgvisie is uitgevoerd: ruim 80% van de ouderen ervaart dit zo. Het percentage mensen dat zich eenzaam voelt, ligt in onze gemeente een stuk lager dan in de rest van Nederland¹⁵. Tegelijkertijd kunnen hechte gemeenschappen ook leiden tot uitsluiting, wanneer mensen nieuw en/of 'anders' zijn. In de inwonerenquête geeft 64% van de respondenten aan dat 'mensen van buiten' in hun buurt 'van harte welkom' zijn; bijna driekwart vindt het belangrijk dat mensen die in de buurt komen wonen, 'zich aanpassen aan hoe het er in de buurt aan toe gaat'. Voor inwoners die bijvoorbeeld kampen met psychische problemen zal dat niet altijd een eenvoudige opgave zijn. Het is de taak van de gemeenschap, maar ook van de gemeente en de welzijnsstichtingen, om te zorgen dat er niemand buiten de boot valt.

Als samenleving en gemeente trekken we samen op om de komende jaren op het gebied van leefbaarheid en sport. Waar nodig en mogelijk wordt samengewerkt om de sociale cohesie te behouden en te versterken. Gericht op een realistisch en voor de samenleving beheersbaar aanbod van kwalitatieve voorzieningen, passend bij de vraag van Bronckhorst. Door het opzetten van gebiedsplannen krijgen we in beeld wat de mogelijkheden en

¹⁴ Dit varieert per doelgroep.

¹⁵ Bron: Regiobeeld Achterhoek.

beperkingen zijn in een gebied en bedenken we oplossingen die aansluiten bij de sport- en cultuurbehoeften van inwoners. Nog in 2024 stelt de gemeenteraad de gebiedsplannen vast die de inwoners zelf maakten. In 2025 werken we verder aan de uitwerking van de gebiedsplannen.

Vrijwilligers

Er zijn veel vrijwilligers in onze gemeente die zich sterk maken voor hun gemeenschap. Zij vormen het hart van onze gemeente. In Bronckhorst ligt het gemiddelde aantal vaste vrijwilligers hoger dan landelijk, maar ook in Bronckhorst is het percentage vrijwilligers afgenomen: van 42% in 2016 naar 35% in 2022¹⁶.

Inwonersinitiatieven

Er wonen genoeg mensen in onze gemeente met goede ideeën. Dat past bij onze Achterhoekse 'handen uit de mouwen'-mentaliteit. Als overheid willen we inwoners vooral niet voor de voeten lopen. Maar we snappen ook dat een beetje hulp soms best gewenst is. Wij faciliteren graag – maar alleen waar nodig. Bij Leefbaar en Sportief Bronckhorst kunnen inwoners initiatieven indienen in het kader van sport en leefbaarheid door het maken van gebiedsplannen waarin inwoners en verenigingen bepalen wat ze nodig vinden om op de lange termijn een aansluitend aanbod te houden. We zien dat er veel diverse initiatieven voorbij komen.

Wat doen we al en willen we behouden

- **In iedere kern is een plek waar inwoners elkaar laagdrempelig kunnen ontmoeten. Daarbij stimuleren we de multifunctionele inzet van verenigings- en gemeentelijke accommodaties.**

In de hoofdkernen is er tenminste een overdekte ontmoetingsruimte; in buurtschappen kan het ook gaan om een ontmoetingsplek in de buitenruimte. Er zijn dorpskamers geopend in Vorden, Steenderen, Zelhem en Hengelo. Dorpskamers spelen een belangrijke rol als laagdrempelige plek voor ontmoeting. We onderzoeken hoe we de dorpskamers aantrekkelijker maken voor een bredere doelgroep. Waar mogelijk, combineren we de dorpskamerfunctie met andere voorzieningen zoals een bibliotheek of dorps huis. Welzijnsstichtingen spelen een belangrijke rol in het betrekken van inwoners bij de activiteiten in de dorpskamers en het zorgen dat alle inwoners zich hier welkom voelen. Maar ontmoeting vindt natuurlijk niet alleen plaats in de dorpskamers; in onze bruisende kernen ontmoeten burens en inwoners elkaar ook bij onder andere muziek- en sportverenigingen,

¹⁶ Bron: Nota vrijwilligersbeleid 2024-2026.

kerken, bibliotheken en de supermarkt. We vinden het belangrijk dat alle inwoners elkaar ontmoeten.

Om de leefbaarheid in onze kernen te versterken kijken we naar slimme samenwerkingsmogelijkheden, bijvoorbeeld door het multifunctioneel inzetten van accommodaties. Ook is er subsidie voor activiteiten van verenigingen die zich richten op mensen buiten de eigen vereniging. Een mooi voorbeeld hiervan is de voetbalvereniging Zelhem, die hun accommodatie deelt met de Voedselbank en de Kledingbank.

- **We ondersteunen onze welzijnsstichtingen om hun belangrijke rol in de dorpen te kunnen vervullen.**

In de gemeente is de afgelopen jaren relatief weinig geld uitgegeven aan welzijn, aangezien het welzijnswerk in Bronckhorst vrijwel volledig door vrijwilligers wordt georganiseerd en uitgevoerd. Om de welzijnsstichtingen een sterkere rol te geven en de inzet op preventie en (positieve) gezondheid te (blijven) versterken is de gemeentelijke financiële bijdrage aan de welzijnsstichtingen verhoogd. Ook zorgen we voor professionele ondersteuning van deze stichtingen. De professionele ondersteuning verloopt sinds 2022 via medewerkers van de stadskamer Doetinchem.

- **We ondersteunen onze mantelzorgers.**

Dit doen we door inzet van sociaal consulenten met aandachtgebied mantelzorg. Deze consulenten hebben aandacht voor alle mantelzorgers in de gemeente. Er worden themabijeenkomsten georganiseerd, lotgenoten contact als mantelzorgwandelingen maar ook de mantelzorgverwendag en mantelzorgwaardering. Ook aan jonge mantelzorgers wordt gedacht.

- **We hebben aandacht voor toegankelijkheid van de openbare ruimte.**

De gemeente heeft sinds 2021 een Lokale Inclusieagenda. Hierin is onder andere opgenomen dat de gemeente actief knelpunten op het gebied van toegankelijkheid in de fysieke omgeving aanpakt. Dit is opgenomen in ons Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR). Bij aanpassingen in de openbare ruimte kijken we waar inclusie en toegankelijkheid verbeterd kan worden. Bijvoorbeeld door het aanleggen van zogeheten 'schuifelroutes' voor mensen die slecht ter been zijn of in een rolstoel zitten, en het plaatsen van voldoende bankjes, of het rekening houden met de behoeften van mensen met dementie.

- **We bevorderen welzijn en leefbaarheid om de druk op de zorg te ontlasten. Niet iedere hulpvraag is ook een zorgvraag.**

Op basis van het Beleidskader sociaal domein en het GALA is een aantal programma's gestart om welzijn en leefbaarheid te bevorderen. Dit betreft onder andere:¹⁷

- Programma Mantelzorg
- Programma Een tegen Eenzaamheid
- Programma Valpreventie
- Programma Leefomgeving
- Programma Sociale Basis
- Programma Welzijn op Recept

- **We ondersteunen inwoners die – al dan niet via de welzijnsstichtingen – initiatieven willen ontplooiën op het gebied van ontmoeten en omzien naar elkaar.**

Dit doen we door middel van subsidie en de inzet van combinatiefunctionarissen die inwoners ondersteunen en activiteiten organiseren in de wijk.

- **Wij ondersteunen en waarderen onze vrijwilligers.**

In ons Nota Vrijwilligersbeleid 2024-2026 zetten we concrete stappen om vrijwilligers te ondersteunen en te enthousiasmeren. Zo stellen we een beleidsmedewerker aan met het aandachtsgebied vrijwilligers, ontwikkelen we een laagdrempelig en toegankelijk centraal vrijwilligerspunt te ontwikkelen. Ook stimuleren we vrijwilligerswerk door meer aandacht te besteden aan vrijwilligers en vrijwilligerswerk op onze eigen kanalen en via het centraal vrijwilligerspunt.

Wat gaan we (meer) doen

- **We stimuleren ontmoeting.**

Dit doen we door in het project 'Leefbaar en Sportief Bronckhorst' ruimte te bieden aan inwoners die zelf een idee hebben voor een laagdrempelige ontmoetingsplek zoals een jeu de boulesbaan of een buitenfitness.

- **We ondersteunen vrijwilligersvervoer.**

Er is een buurtbus, maar die komt niet overal. Daarom willen we, naast de bestaande buurtbus, het regionale doelgroepenvervoer van ZOOV, en het flex-vervoer via Goan, ook stimuleren dat inwoners elkaar helpen met vervoer. Hulp van vrijwilligers kan een uitkomst

¹⁷ Zie voor het volledige overzicht de online DIN:

<https://app.mural.co/t/k25555/m/k25555/1689599815345/a3e0f2090c04f7b58e4ba427a761fff961996988?sen der=f9aa9ef0-41b5-4762-a241-c6740d5c51ee>.

zijn als inwoners af en toe vervoer nodig hebben. Zo zijn er speciale busdiensten voor ouderen of mensen met een beperking. Een vrijwilliger brengt de inwoner dan bijvoorbeeld naar familie of vrienden, naar de supermarkt of naar een doktersafspraak. In Bronckhorst kan men daarvoor terecht bij verschillende punten, vindbaar via meedoeninbronckhorst.nl.

- **We werken aan klimaatadaptieve maatregelen om hittestress tegen te gaan.** De gemeente is bezig met het opstellen van een omgevingsprogramma Energie en Klimaat om te werken aan een klimaatrobuust Bronckhorst en om hittestress tegen te gaan. Dat is met name voor kwetsbare ouderen heel belangrijk.

4. Thema 2: Een passende woning voor mensen met een zorg- of ondersteuningsvraag

Onze droom: meer en divers woonzorgaanbod

We realiseren een divers aanbod met voldoende woningen voor ouderen en mensen uit andere aandachtsgroepen, in alle vijf gebieden van onze gemeente. We leggen het accent op betaalbaarheid en bieden ruimte aan nieuwe woonvormen. Daarbij kijken we naar de kansen in de bestaande voorraad en transformatie-mogelijkheden. Verschillende doelgroepen hebben verschillende behoeften, daar houden we in de beoordeling van initiatieven rekening mee. We gaan daarbij uit van een 'ja, mits-' en meedenkhouding. Nieuwe geclusterde wooninitiatieven voor ouderen worden bij voorkeur gerealiseerd nabij voorzieningen. We zorgen ervoor dat ouder wordende inwoners weten welke stappen zij kunnen nemen om zich voor te bereiden op een passende woning.

Onze uitdaging: voldoende passend aanbod realiseren en doorstroming bevorderen

Toevoegen passend aanbod

Er is divers woningaanbod nodig voor ouderen én andere groepen met een zorg- of ondersteuningsvraag. Voldoende passend aanbod bevordert de doorstroming en zorgt ervoor dat mensen een huis kunnen vinden dat bij hun wensen en behoeften past. Als gemeente vinden we het belangrijk dat er voldoende geschikt aanbod is voor senioren. Het gaat daarbij zowel om nultredenwoningen als om geclusterde woningen (met een ontmoetingsruimte) en zorggeschikte woningen (zie voor definities pagina 23). Voor senioren gaat daarbij de voorkeur uit naar locaties dicht bij voorzieningen, zodat ook mensen met mobiliteitsproblemen kunnen blijven 'meedoen'. Het toevoegen van levensloopgeschikte, geclusterde en zorggeschikte woningen is niet alleen een nieuwbouwpoging; het is ook mogelijk om het aanbod uit te breiden door bestaande woningen en woongebouwen aan te passen. Om doorstroming tot stand te brengen, is het van belang dat er voldoende aanbod is in zowel het betaalbare segment als in het midden- en hogere segment (middenhuur en koop).

Om mensen uit de verschillende 'aandachtsgroepen' meer kans te geven op een woning, is het belangrijk om de bestaande voorraad aan sociale huurwoningen te behouden én uit te breiden. Hier wordt in het nieuwbouwprogramma van de gemeente al rekening mee

gehouden. Het is belangrijk om te monitoren wat de effecten zijn op zoekduur en slaagkans van verschillende doelgroepen.

Bij het bouwen van nieuwe woningen moeten we wel rekening houden met een goede mix tussen generaties en tussen 'zorgvragers' en 'zorgdragers'. Dat is essentieel om vitale, zorgzame gemeenschappen te creëren en te behouden.

Rekening houden met de beschikbaarheid van zorg, nu en in de toekomst

Om voldoende mensen van passende huisvesting te voorzien zullen er meer woonzorg-initiatieven moeten komen in de gemeente. Zorgorganisaties geven aan dat vanwege de grote afstanden in onze gemeente er goed gekeken moet worden naar wáár deze initiatieven landen. Met name bij seniorenwoningen is clustering van belang. Deze stelt zorgaanbieders in staat om efficiënt zorg te leveren. Dit komt de beschikbaarheid van zorg ten goede. Daarnaast zijn zorgaanbieders in gesprek over de manier waarop zij nu en in de toekomst efficiënter kunnen samenwerken.

Onze kracht: veel ruimte

Ruimte om te bouwen

In Bronckhorst is veel ruimte – in potentie dus ook veel ruimte om te bouwen voor iedere doelgroep. Binnen de kernen is de ruimte echter beperkt en in het buitengebied maakt wet- en regelgeving woningbouw vaak ingewikkeld. Om de woningbehoefte in te vullen werkt de gemeente langs verschillende sporen: woningbouw mogelijk maken in de grotere kernen én in de kleinere kernen (naar de maat en behoefte van die kernen), extra inzet op 5 grotere uitbreidingslocaties en de ontwikkeling van gemeentelijke locaties (onder meer via flexwonen). De mogelijkheden om te bouwen in het buitengebied zijn in de nieuwe woonvisie verruimd.

Benutten wat er al is: bestaande voorraad en vrijkomende agrarische bebouwing

Onze gemeente kent veel grote (dure) woningen. Ook komt er de komende jaren veel agrarische bebouwing vrij door de landbouwtransitie. Huishoudens worden steeds kleiner en betaalbare woningen steeds schaarser. We zien kansen in het splitsen van woningen in kleinere, meer betaalbare woningen en wonen in een bijgebouw (in het buitengebied). Daarbij moet wel rekening gehouden worden met zowel de ruimtelijke inpassing als de beschikbaarheid van zorg.

Uitgangspunten voor de uitvoering

De gemeente heeft een regierol waar het gaat om woningbouw. De gemeente stuurt op het toevoegen van voldoende levensloopgeschikte, geclusterde en zorggeschikte woningen en specifieke woonvormen op de juiste locaties, om zo te borgen dat woningvoorraad past bij de (toekomstige) samenstelling van de bevolking. Hierbij hanteren we de volgende uitgangspunten:

- We willen ervoor zorgen dat inwoners, op het moment dat ze zorg nodig hebben, deze zoveel mogelijk in hun eigen context (dus: niet al te ver van hun huidige woonplek) kunnen krijgen. Daarom streven we naar een goede spreiding van woonzorgaanbod over de verschillende delen van de gemeente.
- Nieuw aanbod voor wonen met intensieve zorg voor ouderen wordt geconcentreerd in de grotere kernen. Initiatiefnemers die een dergelijke voorziening willen openen in een kleinere kern of in het buitengebied, moeten aannemelijk maken dat zij in staat zijn om hier ook op langere termijn adequate zorg te blijven bieden.
- Dagbesteding, respijtzorg en logeerszorg concentreren we in de vijf grotere kernen; zo garanderen we dat in elk van de vijf gebieden van de gemeente dergelijke voorzieningen binnen redelijke afstand bereikbaar zijn en mensen in alle levensfasen in hun eigen sociale netwerk kunnen blijven.
- Bij alle grote woningbouwontwikkelingen kijken we of een woonzorgconcept (geclusterd / zorggeschikt) inpasbaar is.
- We kiezen ervoor om eigen panden en locaties, wanneer deze vrijkomen, waar mogelijk in te zetten voor woningbouw. Hierbij ligt de prioriteit bij woningbouw voor starters en senioren. Als een gemeentelijke locatie vrijkomt, dan kijken we dus altijd of hier woningbouw voor één van deze doelgroepen gerealiseerd kan worden. We stellen aan de voorkant duidelijke kaders over de eisen waar deze woningen aan moeten voldoen (bijvoorbeeld op het gebied van toegankelijkheid of de aanwezigheid van een ontmoetingsruimte).
- Niet voor elke 'toevoeging' is nieuwbouw nodig: bij het maken van plannen kijken we nadrukkelijk naar de mogelijkheden voor aanpassen van de bestaande woningvoorraad en transformatie van gebouwen. We verwachten dat voor de uitbreiding van het aantal 'zorggeschikte' woningen wel nieuwbouw nodig zal zijn.
- Inwoners hebben zelf een belangrijke verantwoordelijkheid om op tijd na te denken over de vraag of hun woning en woonplek passend zijn om op hogere leeftijd te blijven wonen. Als daarvoor een aanpassing aan de woning nodig is, zijn zij ook in eerste instantie zelf aan zet.

Wat doen we al en willen we behouden

- **We maken afspraken met corporaties over het toegankelijk maken van bestaande woningen en het toevoegen van voldoende nultredenwoningen en geclusterde woningen om aan de stijgende vraag te voldoen.**

Dit doen we via de jaarlijkse prestatieafspraken. Samen met de corporaties kijken we waar kansen liggen om bestaande woningen levensloopgeschikt te maken, en welke complexen of clusters van woningen kunnen worden 'opgeplust' tot een vorm van geclusterd wonen voor senioren door er een ontmoetingsruimte en/of andere voorzieningen aan toe te voegen.

- **We bieden inwoners een Toekomstbestendig Wonen-lening.**

Het levensloopgeschikt maken van bestaande koopwoningen ziet de gemeente in principe als verantwoordelijkheid van de bewoner. De gemeente heeft een Toekomstbestendig Wonen-lening, die gebruikt kan worden voor de verduurzaming en het levensloopbestendig maken van woningen.

- **We bieden ruimte aan innovatieve en collectieve woonvormen.**

De gemeente wil de zelfredzaamheid van mensen bevorderen en tegelijkertijd de diversiteit aan woonmilieus vergroten. De gemeente ziet dat de vraag naar collectieve woonvormen en hofjeswonen toeneemt. Daarom biedt de gemeente ruimte aan initiatieven of experimenten op het gebied van vernieuwende woonvormen en het samen wonen 'onder één dak'. De rol van de gemeente is vooral om initiatieven vanuit de samenleving/inwoners/initiatiefnemers te faciliteren en waar nodig zelf extra aan te jagen.

- **We bevorderen doorstroming op de woningmarkt.**

Door het toevoegen van woningen brengen we een 'verhuistrentje' op gang waar verschillende huishoudens profijt van hebben. Het toevoegen van seniorenwoningen alleen is niet voldoende; veel oudere inwoners zien op tegen verhuizen, of weten niet goed waar te beginnen bij hun zoektocht. De corporaties zijn in 2023 daarom gestart met het project 'langer zelfstandig wonen'. Diverse woningbouwcorporaties bieden oudere huurders 'Comfortabel thuis'-gesprekken aan met een wooncoach. In deze gesprekken gaat het over de mogelijkheden van verhuizen of aanpassingen in de woning. De gemeente zorgt met haar doorstroomgesprekken ook voor bewustwording hierin.

- **We bieden woningen aan uitstromers uit instellingen.**

De huisvesting van uitstromers uit Maatschappelijke opvang en Beschermd wonen (BW) wordt in regionaal verband opgepakt. Voor uitstroom uit BW zijn zogenaamde

'omklapwoningen' beschikbaar; dit loopt via de corporaties. Er zijn vier crisiswoningen. In de regio zijn per jaar 10 woningen beschikbaar via Housing First.

- **We huisvesten statushouders.**

Het lukt Bronckhorst tot nu toe om te voldoen aan de taakstelling voor de huisvesting van statushouders, maar huisvesting en integratie van deze doelgroep verdient blijvende aandacht. De gemeente, Sité en ProWonen trekken samen op om met aanvullende oplossingen te komen om aan de taakstelling te kunnen blijven voldoen. Woningcorporaties staan kamergewijze bewoning toe voor statushouders.

- **We vergroten de voorraad betaalbare woningen (o.a. voor aandachtsgroepen)**

In de regionale Woondeal Achterhoek is afgesproken dat van alle nieuwbouw tot en met 2030 ten minste 28% in de sociale huur valt. Van de minimaal 1.000 te realiseren woningen in Bronckhorst zullen 305 huurwoningen worden toegevoegd in de sociale huur, 45 midden-huurwoningen en 310 betaalbare koopwoningen. Hiermee stijgt het aandeel sociale huurwoningen op het totaal van 17% naar 18%. Met de woningcorporaties maken we afspraken over de realisatie van de sociale huurwoningen. We hebben al sinds 2019 een ruimhartig splitsingsbeleid. Dat draagt ook bij aan het vergroten van het aantal betaalbare woningen. Om op korte termijn meer betaalbare woningen beschikbaar te krijgen, zijn ook afspraken gemaakt met de woningcorporaties over het toevoegen van flexwoningen.

Wat gaan we (meer) doen

- **We nemen regie op het toevoegen van voldoende levensloopgeschikte, geclusterde en zorggeschikte woonvormen voor ouderen, met name op locaties nabij voorzieningen.**

Het streven is om het aantal nultredenwoningen, maar ook het aantal geclusterde en zorggeschikte woningen voor ouderen de komende jaren fors te laten groeien. Daar zijn in regionaal verband ook afspraken over gemaakt. We zorgen voor een goede spreiding van geschikte woonruimte voor ouderen, zodat mensen ook als ze verhuizen in (de buurt van) hun eigen omgeving kunnen blijven wonen. In de kernenplannen (tactische uitwerking woonvisie per kern) werken we uit wat er voor wie gebouwd moet worden op ontwikkellocaties. Daarbij wordt expliciet aandacht besteed aan huisvesting voor ouderen en andere zorgdoelgroepen.

Wij zien het enkel nieuw bouwen van woningen niet als enige antwoord op de huisvestingsopgave van ouderen. Er liggen kansen om een deel van deze huisvestingsopgave in de bestaande woningvoorraad te laten landen. Het aanpassen van woningen naar nultreden of

levensloopgeschied en het ombouwen van complexen naar geclusterd wonen, is ook onderdeel van onze aanpak.

Ambitie ouderenhuisvesting

- In 2030 zal 23% van de huishoudens bestaan uit mensen van 75 jaar of ouder. We vinden het belangrijk dat al deze mensen in een geschikte of eenvoudig aanpasbare woning kunnen wonen. Het totaal aantal 'geschikte woningen' in de voorraad lijkt voldoende om aan deze vraag te voldoen, maar in deze woningen wonen natuurlijk ook jongere mensen en mensen zonder mobiliteitsbeperkingen. Het is daarom verstandig om te zorgen voor uitbreiding van het geschikte aanbod, in lijn met de vergrijzing. Op die manier willen we ervoor zorgen dat er voor ouderen met én zonder zorgvraag voldoende passend aanbod is.
- Het aantal 75+ huishoudens in onze gemeente groeit tussen 2023 en 2030 met circa 550. Onze ambitie is om het totale aantal 'geschikte woningen voor senioren' in de gemeente in die periode te laten groeien met tenminste met dit aantal. Een deel van senioren heeft behoefte aan een geclusterde of zorggeschikte woning; dat valt binnen dit totale aantal.
- We erkennen de opgave uit de ramingen van onderzoeksbureau ABF en Infact. Op basis van deze onderzoeken zou de voorraad geschikte woningen voor ouderen in de periode tot en met 2030 moeten groeien met de volgende aantallen¹⁸:
 - 20 tot 40 zorggeschikte woningen in 'homogeen geclusterde woonvormen' (via nieuwbouw)
 - 65 tot 85 zorggeschikte woningen in 'gemengd geclusterde woonvormen'
 - 100 tot 200 woningen in 'gemengd geclusterde woonvormen' voor mensen zonder Wlz-indicatie
 - 300 tot 350 nultredenwoningen voor ouderen met lichte mobiliteitsproblemen.
- Op dit moment kunnen we hier met onze nieuwbouwprojecten nog onvoldoende invulling aan geven. We hebben (ruim) voldoende nultredenwoningen gepland, maar er is nog een restopgave voor de (zorggeschikte) geclusterde woningen. De komende jaren gaan we daar meer sturing aan geven, waarbij we wel zoeken naar een vorm die past bij de mogelijkheden van een gemeente als Bronckhorst. Groepjes nultredenappartementen nabij een ontmoetingsruimte voldoen bijvoorbeeld misschien niet aan de officiële definitie van geclusterd wonen, maar kunnen wel voorzien in dezelfde behoefte.
- De zorggeschikte woningen en geclusterde woningen zullen met name worden toegevoegd in de grotere kernen.
- In de Nationale Prestatieafspraken is bepaald dat 50% van de opgave ouderenhuisvesting door woningcorporaties moet worden gerealiseerd. We gaan hierover in gesprek met de corporaties die actief zijn in onze gemeente.

¹⁸ Voor het bepalen van de bandbreedte is zowel gekeken naar de provinciale woonzorganalyse van InFact als de eerdere raming van onderzoeksbureau ABF.

- We spannen ons er als gemeente voor in om te zorgen dat bestaand geclusterd aanbod voor senioren in de sociale huur behouden blijft voor deze doelgroep en gaan in gesprek met zorgorganisaties, woningcorporaties en ontwikkelaars over hun mogelijkheden om geclusterde en zorggeschikte woningen toe te voegen.

- **We zorgen voor meer diversiteit in woonconcepten.**

In ons woonbeleid besteden we extra aandacht aan nieuwe, gemengde en gemeenschappelijke woonvormen. Met een pilot bijzondere woonvormen doen we ervaring op met concepten zoals erfdelen en hofjeswonen – voor senioren of voor een mix van leeftijdsgroepen.

Voor sommige doelgroepen is een locatie dichtbij voorzieningen zoals een supermarkt of bushalte essentieel. Andere doelgroepen hebben juist baat bij een rustige woonplek in het buitengebied. Het nieuwe beleid voor wonen in het buitengebied biedt onder voorwaarden (zoals een goede ruimtelijke inpassing) ruimte aan woonzorgconcepten in het buitengebied. Om dergelijke initiatieven te stimuleren, mag een initiatiefnemer meer wooneenheden toevoegen in het buitengebied (binnen de vastgestelde beleidsregels buitengebied) als het om een woonzorgconcept gaat.

- **We stellen een afwegingskader op om nieuwe woonzorginitiatieven te toetsen op hun bijdrage aan de ambities die in deze woonzorgvisie worden verwoord.**

We willen dat nieuwe initiatieven een bijdrage leveren aan een passend, dekkend en divers woonzorglandschap. We willen ook dat ze bijdragen aan een samenleving waarin mensen omzien naar elkaar. In een afwegingskader woonzorginitiatieven werken we deze en andere uitgangspunten uit deze visie uit naar concrete criteria waar we nieuwe initiatieven aan toetsen. Een initiatiefnemer moet aannemelijk maken dat er (lokaal of regionaal) behoefte is aan het initiatief en dat het plan past bij de behoeften en wensen van de doelgroep, bijvoorbeeld ten aanzien van de gekozen locatie en inrichting, en dat het past binnen de uitgangspunten die in deze woonzorgvisie zijn verwoord.

- **We sturen aan op het realiseren van voldoende kleine en betaalbare woonvormen voor mensen met een kwetsbare achtergrond en een kleine portemonnee.**

Ook in de nieuwe Woondealafspraken (voor nieuwbouw tot en met 2035) zorgen we ervoor dat de nieuwbouw bijdraagt aan het vergroten van de voorraad sociale huurwoningen. Met de woningcorporaties maken we afspraken over de realisatie van deze woningen.

In 2024 is nieuw verkameringsbeleid vastgesteld. Met de corporaties is afgesproken dat zij woningen kamergewijs mogen verhuren aan statushouders die in afwachting zijn van

gezinshereniging. Op die manier kunnen zij sneller aan woonruimte worden geholpen. We onderzoeken de wenselijkheid om kamerbewoning ook voor andere doelgroepen toe te staan. We kijken daarbij naar voorbeelden zoals de aanpak van Kamers met Aandacht, waar jongeren die uitstromen uit jeugdzorgvoorzieningen een plek krijgen bij particulieren in huis.

- **We versoepelen regels en procedures te rondom woningsplitsing, woningdelen en verkamering. Dit draagt bij aan het vergroten van het aantal kleine, goedkope woningen in de gemeente.**

De gemeente heeft het beleid voor splitsing in het buitengebied al verruimd. Het is nu mogelijk om meerdere woningen in plaats van één woning toe te voegen door splitsing. De gemeente houdt haar beleid nog tegen het licht om ook splitsing toe te staan bij kleinere woningen (ook in de kernen).

- **We bieden ruimte voor woonvormen voor mensen met een psychische kwetsbaarheid.**

Denk hierbij aan geclusterde woonvormen met begeleiding of tiny houses in de nabijheid van een zorgvoorziening. In regionaal verband bespreken we de noodzaak van het toevoegen van 'paradijsvogelwoningen met begeleiding' voor mensen die zich moeilijk kunnen handhaven in een normale woonwijk.

- **We pakken onze verantwoordelijkheid in de regio wat betreft het huisvesten van 'aandachtsgroepen' zoals uitstromers uit instellingen of mensen die dak- of thuisloos zijn.**

We maken afspraken met gemeenten in de regio over de manier waarop we verschillende groepen willen huisvesten. Dit nemen we op in een regionale urgentieregeling (onderdeel huisvestingsverordening). Het thema draagkracht van wijken in relatie tot woningtoewijzing nemen we mee in de prestatieafspraken met corporaties en huurdersorganisaties. Aandachtspunt daarbij is dat we willen voorkomen dat er veel kwetsbare mensen bij elkaar komen te wonen in buurten waar de draagkracht al onder druk staat. Daarnaast geven we uitvoering aan de Achterhoekse Visie op het Nationaal Actieplan Dak- en Thuisloosheid.

- **Om mensen in staat te stellen om te zorgen voor hun naaste, maken we het mogelijk om in het buitengebied een bijgebouw te plaatsen bij de hoofdwooning, zoals een (pre)mantelzorgwoning.**

Dit regelen we in het nieuwe beleid wonen in het buitengebied, onder voorwaarde van verevening. In het bijgebouw kan een hulpbehoevend familielid komen te wonen. Dit kan ook in de situatie voordat er feitelijk sprake is van een zorgvraag. Is er al wel sprake van een zorgvraag, dan kan vergunningsvrij een tijdelijke mantelzorgunit worden geplaatst bij de woning. Dit laatste is rijksbeleid.

- **We stimuleren ouderen om na te denken over hoe zij willen wonen op hun oude dag en nemen drempels weg om daadwerkelijk te verhuizen.**

We stellen een actieplan op samen met de woningcorporaties, huurdersorganisaties, welzijnsstichtingen en zorgaanbieders om ouderen nog meer bewust te maken van de noodzaak om hier tijdig over na te denken en ook daadwerkelijk stappen te ondernemen. Hierbij sluiten we aan bij de landelijke campagne 'Praat vandaag over morgen'.

We maken afspraken met woningcorporaties over een passend pakket aan 'doorstroommaatregelen' om hun oudere huurders te stimuleren om hun ruime gezinswoning te verruilen voor een kleinere, toegankelijke woning. Het kan bijvoorbeeld gaan om voorrang bij de woningtoewijzing voor doorstromers, maar ook om een huurgewenningsbijdrage of om hulp bij het regelen van een verhuizing.

In samenwerking met welzijnsstichtingen, dorpsbelangenorganisaties, ondernemers en woningbouwcorporaties gaan we doorstroomgesprekken aan met huurders én woning-eigenaren. Hierin lichten we onze inwoners voor over de mogelijkheden van verhuizen, maar ook over wat zij kunnen doen om hun eigen woning levensloopgeschikt te maken. Daarbij komt ook de beschikbaarheid van zorg en de geschiktheid van de woonomgeving aan de orde. We verkennen of deze gesprekken al op eerdere leeftijd gevoerd kunnen worden dan de zogenaamde ouderengesprekken. Zo zorgen we ervoor dat meer ouderen 'passend' wonen, maar ook dat er woningen vrij komen voor andere woningzoekenden.

5. Thema 3: Toekomstbestendige professionele zorg

Onze droom: van zorg naar welbevinden

Het welbevinden van onze inwoners staat voorop in onze kijk op zorg en ondersteuning. Om onze inwoners te helpen zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen, is het van belang breder te kijken naar oplossingen voor hulpvragen. Niet iedere hulpvraag is een zorgvraag. Zorgzame gemeenschappen, een prettige leefomgeving en een zingevende daginvulling kunnen ook oplossingen bieden. We versterken en faciliteren daarom inwonersinitiatieven en zetten in op domeinoverstijgende samenwerking.

Wie echt zorg nodig heeft, moet het kunnen krijgen. We werken aan een toekomstbestendig zorglandschap door in te zetten op preventie en slimme en efficiënte samenwerking tussen zorg- en welzijnsorganisaties. Domotica en zorgtechnologie kunnen de levens van mensen met een zorgvraag comfortabeler maken en de eigen regie versterken.

Onze uitdaging: zorg leveren in een uitgestrekte gemeente

Een dekkend zorglandschap

We hechten er waarde aan dat mensen zo lang mogelijk in een omgeving wonen waar ze een sociaal netwerk hebben en ze zich prettig voelen. Dat betekent dat er in iedere hoofdkern een bepaalde basis aan (zorg)voorzieningen dient te zijn. Zo zorgen we voor een dekkend zorglandschap, met voorzieningen die ook bereikbaar zijn voor inwoners van kleinere kernen en buurtschappen. Dat geldt met name voor ouderen en basiszorg. Voor echt specialistische zorg is het niet haalbaar om voorzieningen te hebben in iedere grotere kern in onze gemeente.

Beschikbaarheid van zorg in het buitengebied

Vooralsnog is wijkverpleging overal in de gemeente beschikbaar, maar de kans bestaat dat het binnen een aantal jaar niet meer houdbaar is om bepaalde zorg te leveren in het buitengebied. De Herijking kaders woningbouw in het buitengebied gemeente Bronckhorst is in 2024 vastgesteld. Daarbij wordt expliciet ruimte geboden voor wonen met zorg voor diverse doelgroepen in het buitengebied. Bij de toepassing van dit beleid zal beschikbaarheid van zorg in het buitengebied ook worden meegewogen.

Onze kracht: samen werken aan zorg in Bronckhorst

Samenwerking en korte lijntjes

Onze samenwerkingspartners geven aan dat zij de samenwerking en de korte lijntjes in onze gemeente ervaren als een grote kracht. De basis is goed. We zien echter ook dat de opgaven waar we voor staan vragen dat de samenwerking intensiever kan. Zowel als het gaat over structureel overleggen in een Samenwerkingstafel als daar waar het gaat om nieuwe vormen van samenwerking en afspraken over de gebiedsindeling van thuiszorgorganisaties. We willen de zorgketen sluitend maken; dat vraagt niet alleen goede afstemming tussen zorgpartijen, maar ook met eerstelijnszorg zoals huisartsen, de welzijnsstichtingen, woningcorporaties en de gemeente. Ook in de dorpen en wijken zelf is het belangrijk dat de mensen 'op de vloer' goed met elkaar samenwerken: die kunnen signalen aan elkaar doorgeven en doorverwijzen indien nodig. Dat kan verergering voorkomen en bijdragen aan herstel.

Kansen van zorgtechnologie benutten

Zorgtechnologie en domotica kunnen het leven van mensen met een zorg- of ondersteuningsbehoefte flink vergemakkelijken. De inzet van (zorg)technologie kan een belangrijke bijdrage leveren. De ontwikkeling van technologische mogelijkheden gaat razendsnel. Er komen steeds meer nieuwe technologische ontwikkelingen die het makkelijker en comfortabeler maken om langer zelfredzaam te blijven en zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen.

Wat doen we al en willen we behouden

• We continueren de ketenaanpak Welzijn op Recept

Als iemand niet lekker in zijn vel zit, kunnen (lichamelijke) klachten ontstaan. Hierbij is medicatie is niet altijd de oplossing; soms is iemand meer gebaat bij het deelnemen aan activiteiten. Dat is het uitgangspunt bij 'Welzijn op recept'. De komende jaren gaan we door met deze aanpak, waarbij huisartsen inwoners doorverwijzen naar één van de sociale teams van de gemeente. In een persoonlijk gesprek met de sociaal consulent bespreekt de inwoner vervolgens waar hij/zij energie van krijgt en welke interesses, talenten en ambities hij/zij heeft. De sociaal consulent kijkt met de inwoner welke activiteiten bij hem/haar passen en ondersteunt bij het zetten van de eerste stap. Gebleken is dat mensen die naar buiten gaan, anderen ontmoeten of bezig gaan met hun hobby of interesse, zich vaak mentaal en lichamelijk beter voelen. Inwoners kunnen uiteraard ook altijd zelf, zonder 'welzijnsrecept' van de huisarts, contact opnemen met één van de sociale teams in Bronckhorst.

Wat gaan we (meer) doen

- **In onze communicatie met inwoners benadrukken we het belang om tijdig voor te sorteren op een zorgvraag bij ouderdom.**

We hechten er aan het eerlijke gesprek te voeren. In de toekomst zal de zorg er anders uit (moeten) zien dan we in het verleden gewend waren. Mensen zullen meer zelf en voor elkaar moeten doen, en mogelijk zal niet in alle uithoeken van de gemeente thuiszorg en wijkverpleging beschikbaar zijn.

We stimuleren inwoners om met elkaar het gesprek aan te gaan over hoe zij willen wonen en leven als zij ouder worden, onder meer door onze deelname aan de regionale 'Praat vandaag over morgen'-campagne. Ook dragen we daar zelf aan bij door het continueren van de 75-plusgesprekken.

- **Het aantal inwoners met een zorgvraag in onze gemeente groeit; dat betekent iets voor de hoeveelheid zorgvoorzieningen in onze gemeente. Dat blijft onderwerp van gesprek met onze zorgaanbieders, zoals huisartsen.**

De komende jaren gaat veel gebouwd worden en zal het aantal inwoners van de gemeente dus groeien. Het aantal ouderen in de gemeente groeit relatief nog sterker. Als gemeente zijn we in gesprek met huisartsen over de noodzaak om nieuwe praktijkruimtes te vinden om onze groeiende en ouder wordende bevolking van voldoende zorg te kunnen voorzien. Waar nodig vervullen wij een actieve rol in het vinden van geschikte locaties.

- **Om de efficiëntie van zorg te vergroten, gaan we in overleg met zorgaanbieders over gebiedsgerichte levering van zorg.**

Samenwerking is noodzakelijk vanwege personeelstekorten. Het is nu al lastig om zorg in het buitengebied te waarborgen. We stimuleren samenwerking tussen zorgaanbieders, zodat zij afspraken kunnen maken over bijvoorbeeld bereikbaarheidsdiensten en het ruilen van nachtdiensten.

- **We sluiten aan bij het transformatieplan de buurt als ecosysteem voor maatschappelijke gezondheidszorg**

Het plan is er op gericht om de zorg aan huis anders te organiseren. Centraal in het plan staat het bewerkstelligen van een shift van 'gezond worden' naar 'gezond blijven' en van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'. De verwachting is dat door een betere samenwerking tussen burgers en professionals en meer aandacht voor preventie mensen langer gezond kunnen blijven en minder behoefte zullen hebben aan professionele zorg. Vorden is één van de pilotgebieden van dit landelijke programma.

- **We benutten de kansen van domotica en zorginnovatie en vergroten de bekendheid hiervan onder onze inwoners.**

De gemeente Bronckhorst is lid van de TZA Achterhoek (Technologische Zorg Academie). In de denktank wordt met zorgaanbieders en gemeenten in de Achterhoek en Twente onderzocht hoe we de bekendheid en implementatie van (zorg-)technologische mogelijkheden kunnen versnellen. Daarnaast kunnen onze inwoners door dit lidmaatschap gebruik maken van de ProbeerService om er op die manier achter te komen welke technologische hulpmiddelen hen van dienst kunnen zijn en wat hen het beste past. De ProbeerService geeft de mogelijkheid om de ontwikkelingen op het gebied van zorg-technologie onder een breed publiek onder de aandacht te brengen. Binnen de gemeente Bronckhorst zijn twee tech-ambassadeurs opgeleid die onze inwoners van informatie kunnen voorzien en technologische mogelijkheden kunnen demonstreren. Daarnaast sluiten we aan bij pilotprojecten zoals het testen van de slimme watermeter 'Andach' en GenusCare. Uit de inwonerenquête die in het kader van deze woonzorgvisie is gehouden, blijkt dat jongere ouderen op dit moment nog meer open staan voor verschillende technologische mogelijkheden dan oudere ouderen. Het maakt ook uit om wat voor soort technologie het gaat: een alarmhorloge dat automatisch een signaal verzendt bij een val spreekt beduidend meer aan dan een apparaat dat iemand kan douchen en afdrogen of een zorgrobot die kan spreken en luisteren.

- **We verkennen de mogelijkheid tot het uitbreiden van het aanbod aan tijdelijke zorg (bijvoorbeeld zorghotels, respijtzorgplekken of plekken voor revalidatiezorg).**

Om mantelzorgers te ontlasten vinden we het belangrijk dat er voldoende aanbod voor tijdelijke zorg is. Samen met zorgaanbieders en buurgemeenten onderzoeken we de mogelijkheid om dit aanbod toe te voegen in onze gemeente.

- **We vereenvoudigen de mogelijkheid tot het op- en afschalen van begeleiding, bijvoorbeeld in crisissituaties.**

De hulpvraag fluctueert bij veel cliënten (geldt vooral voor mensen met psychische kwetsbaarheid). Om hier op in te spelen wil de gemeente de wmo-begeleiding indicatiestelling zo aanpassen dat geen nieuwe indicatie nodig is als de begeleidingsbehoefte toe- of afneemt.

6. Hoe gaan we hier aan werken?

Deze woonzorgvisie laat zien welke ambities wij als gemeente Bronckhorst hebben op het gebied van wonen, welzijn en zorg. De uitdagingen waar we voor staan zijn groot en talrijk. Dat betekent dat wij als gemeente een stevigere rol willen pakken om te zorgen dat we onze ambities – samen met onze ketenpartners en inwoners – kunnen verwezenlijken.

Samenwerking

- **We werken een uitvoeringsprogramma wonen, welzijn zorg uit.**

Hierin geven we aan welke activiteiten we op welk moment uitvoeren, wat hierbij de rol van de gemeente is en welke andere partijen betrokken zijn. Hierbij betrekken we ook onze samenwerkingspartners. Met onze belangrijkste partners maken we prestatieafspraken over hun bijdrage aan het uitvoeringsprogramma en de manier waarop we met elkaar samenwerken.

- **We stimuleren de samenwerking tussen woon-, zorg- en welzijnspartners door middel van een Samenwerkingstafel.**

De samenwerkingstafel is de verbindende schakel tussen de gemeente en haar partners zoals woningcorporaties, zorgpartijen en welzijnsstichtingen. Samen werken we aan oplossingen voor de uitdagingen waar we ons voor gesteld zien. Binnen de samenwerkingstafel maken we afspraken over de uitvoering van activiteiten waar verschillende partijen bij betrokken zijn en monitoren we de voortgang hiervan. Waar gewenst, stellen we werkgroepen in vanuit de verschillende organisaties die aan de slag gaan met het uitwerken van deelopgaven.

- **In de uitwerking van de gebiedsplannen besteden we aandacht aan thema's die relevant zijn voor wonen, welzijn en zorg.**

Bij het uitwerken van de gebiedsplannen (leefbaarheid en sport) betrekken we inwoners vanuit de verschillende gebieden van de gemeente. Per gebied bekijken we wat er nodig is om het mogelijk te maken om hier zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen wonen, ook bij een zorg- of ondersteuningsvraag. Aandachtspunten daarbij zijn onder meer toegankelijkheid, ontmoeten en informele zorg.

- **We maken in de regio Achterhoek afspraken over de huisvesting van ouderen en aandachtsgroepen.**

In het Afsprakenkader ouderenhuisvesting maken we afspraken over de realisatie van ouderenhuisvesting. Samen met de andere gemeenten in de regio stellen we een

urgentieverordening op, waarin we vastleggen onder welke voorwaarden en op welke manier we mensen uit verschillende aandachtsgroepen aan een woning helpen. We monitoren de afspraken die we maken in de regio, en stellen deze bij waar nodig.

- **We verwerken de relevante elementen uit deze visie in de prestatieafspraken met woningcorporaties en huurdersorganisaties.**

Ieder jaar maken we prestatieafspraken met de woningcorporaties die actief zijn in onze gemeente en met hun huurdersorganisaties. Hierin gaan we in op zaken als de nieuwbouw van nultredenwoningen, geclusterde woningen en zorggeschikte woningen voor senioren, over het aanpassen van bestaande woningen en complexen (levensloopgeschikt maken, ontmoetingsruimten toevoegen etc), over doorstroommaatregelen en inzet op leefbaarheid.

- **We stemmen af met het zorgkantoor en zorgaanbieders over de levering van de benodigde zorg in nieuwe zorggeschikte woningen.**

Het is niet voldoende om zorggeschikte woningen te bouwen; om tegemoet te komen aan de stijgende vraag naar intensieve zorg moeten we ons er als gemeente ook van vergewissen dat in deze woningen ook daadwerkelijk zorg geleverd kan worden. Bij nieuwe initiatieven voor zorggeschikte woningen zullen we daarom altijd checken of er al afspraken zijn gemaakt met een zorgaanbieder en het zorgkantoor over de levering en financiering van de zorg.

Reality check

Onze ambities zijn groot; we stellen een flink aantal maatregelen voor. Door ze op te schrijven zijn ze echter nog niet uitgevoerd. Om te toetsen in hoeverre het haalbaar is om de voorgestelde maatregelen uit te voeren, hebben we een reality check uitgevoerd. Dit hebben we gedaan langs de volgende criteria:

1. Betreft het een wettelijke verplichting of regionale afspraak?
2. Is het een lokaal speerpunt (coalitie-akkoord)
3. Is het bestaand beleid of een bestaande aanpak, die we willen continueren, of gaat het om nieuw beleid of een nieuwe aanpak?
4. Moeten we het op korte termijn doen of kan het later?
5. Ligt het zwaartepunt van de inzet bij de gemeente of een andere partij?

Uit de reality check blijkt dat een groot deel van de maatregelen uit deze woonzorgvisie binnen de bestaande capaciteit en verantwoordelijkheden valt en/of dat hier vanuit ander beleid (bijvoorbeeld leefbaarheid en sport) aandacht voor is. Wel zien we dat er een aantal maatregelen is waar het bestaande beleid weliswaar invloed op heeft, maar waar naar

verwachting meer uit te halen is. Met name door meer in te zetten op bewustwording, communicatie en samenwerking met externe partijen. Zo zijn we bijvoorbeeld op de goede weg met onze deelname aan de regionale 'praat vandaag over morgen' campagne en ons lidmaatschap van de Technologische Zorg Academie (TZA) Achterhoek, maar het is nog niet vanzelfsprekend om hierover na te denken voor zowel de ambtelijke organisatie, de externe partijen én de inwoners. Juist dit soort maatregelen kunnen een positief effect hebben op de uitdagingen van doorstroming, druk op de zorg en de juiste woning voor de juiste zorgvraag. Hiervoor worden extra middelen ingezet, die zich uiteindelijk zullen terugbetalen in de gehele samenleving.

Risicoparagraaf

Het kunnen waarmaken van onze ambities is afhankelijk is van verschillende factoren, waar we voor een groot deel weinig tot geen invloed op hebben. Het gaat dan bijvoorbeeld om:

Economische omstandigheden

Allereerst beïnvloeden economische omstandigheden de realisatiekracht van ons en onze partners, bijvoorbeeld daar waar het gaat om de rentestand of bouwkosten. Dat beïnvloedt wat er gebouwd kan worden. Ook beïnvloeden economische omstandigheden wat onze inwoners kunnen betalen voor wonen en/of zorg.

Andere overheden en nieuwe wet- en regelgeving

Ten tweede zijn we afhankelijk van andere overheden en mogelijke nieuwe wet- en regelgeving. De kaders die de provincie Gelderland en de Rijksoverheid stellen zijn van grote invloed op onze gemeentelijke verantwoordelijkheden en mogelijkheden. Daarnaast werken we nauwgezet samen met de regio Achterhoek als het gaat om wonen en zorg. We nemen samen verantwoordelijkheid in onze regionale woonzorgvisie. Dat betekent een wederzijdse verantwoordelijkheid naar onze regiogemeenten, en ook wederzijdse afhankelijkheid.

Samenwerking met partners

Als gemeente kunnen we veel, maar ook heel veel dingen niet. Een gemeente bouwt zelf geen woningen en levert zelf geen zorg. Wel zijn we verantwoordelijk voor het realiseren van voldoende woningen en de aanwezigheid van voldoende zorg. Daarom is goede samenwerking en gedeelde ambities met onze samenwerkingspartners en inwoners van groot belang. We doen een groot beroep op hen, en de transformatie in de zorg maakt dat we op een andere manier gaan (samen)werken. De bereidheid, middelen en mogelijkheden van onze partners en inwoners zijn dan ook cruciale factoren om mee te werken aan de

realisatie van onze ambities. Hier ligt ook een link met grondposities; ruimte is schaars en wij hebben beschikbare grond lang niet altijd in ons bezit.

De belangrijkste partners zijn:

- De woningcorporaties (Sité, ProWonen, Habion en Woonzorg Nederland)
- Zorg- en welzijnspartijen;
- Ontwikkelaars en bouwers;
- Bewonersorganisaties en cliëntenraden.

De samenwerking met ontwikkelaars geven we projectmatig en per initiatief vorm. Met de overige partijen willen we samenwerkingsafspraken maken.

Inzet en rol van de gemeente

Op de laatste factor hebben we meer invloed: die betreft de inzet en de rol van onze gemeente. De rol van onze gemeente is in het verleden met name faciliterend geweest. Inwoners van onze gemeente zijn overwegend zelfredzaam en komen veelal met mooie initiatieven die we als gemeente omarmen. Met deze woonzorgvisie willen we echter meer de verschuiving maken richting een regisserende en kaderstellende rol. Het Rijk vraagt dit van ons. En we zien dat het nodig is om de juiste dingen te doen die passen bij de (toekomstige) behoeften en opgaven. We geven uiting aan deze rol door heldere kaders te stellen en door het samenbrengen en uitdagen van partijen, en het aanjagen van ontwikkelingen. Dit doen we met geloof in de eigen kracht van onze inwoners.

De inzet van onze gemeente en onze nieuwe rolopvatting is terug te zien in het instrumentarium, waar we in deze visie een voorzet voor doen en die we in ons uitvoeringsprogramma verder uitwerken. Succesvolle inzet van dit instrumentarium is afhankelijk van voldoende capaciteit binnen onze gemeentelijke organisatie. De verwezenlijking van onze ambities vraagt meer menskracht. Het vraagt ook om duidelijke rolverdeling en verantwoordelijkheden.

